

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA MATEMATIKY, FYZIKY A TECHNICKÉ VÝCHOVY

VYUŽITÍ DROBNÉHO MATERIÁLU V PRACOVNÍCH ČINNOSTECH NA 1. ST. ZŠ
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jana Jindrová
Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Vedoucí práce: *Doc. PaedDr. Jarmila Honzíková, Ph.D.*

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 21. březen 2013

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala Doc. PaedDr. Jarmile Honzíkové, Ph.D. za věcné rady a vstřícný přístup. Poděkování také patří všem učitelům, kteří ochotně vyplnili dotazníky a také těm, kteří mi umožnili realizovat své návody v praxi.

OBSAH

ÚVOD	7
1 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL.....	8
1.1 PRACOVNÍ TECHNIKY	8
1.2 TEORETICKÉ POZNATKY	9
1.3 BEZPEČNOST PŘI PRÁCI	9
1.4 NÁSTROJE, NÁŘADÍ A POMŮCKY	10
1.5 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL V RVP.....	11
1.6 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL V ŠVP	12
2 KORÁLKY JAKO JEDNA Z MOŽNOSTÍ PRÁCE S DROBNÝM TECHNICKÝM MATERIÁLEM.....	14
2.1 DRUHY KORÁLKŮ	14
2.2 TECHNIKY PRO PRÁCI S KORÁLKÝ	20
2.2.1 Šití	20
2.2.2 Ketlování.....	21
2.2.3 Drátování	21
2.2.4 Lepení	22
2.2.5 Navlékání	22
2.2.6 Zažehlování.....	23
3 HISTORIE VÝROBY KORÁLKŮ V ČECHÁCH	24
3.1 30 TIS. PŘ. N. L. – 20. STOL.....	24
3.2 21. STOLETÍ	27
3.2.1 Jablonex Group.....	27
3.2.2 Preciosa	27
4 SOUBOR PRACOVNÍCH NÁMĚTŮ PRO PRÁCI S DROBNÝM TECHNICKÝM MATERIÁLEM	30
4.1 KORÁLKÝ	30
4.1.1 Náramek tkaný na stavu.....	30
4.1.2 Svíčka zdobená korálky.....	32
4.1.3 Ketlované náušnice.....	32
4.1.4 Uzlíkový náhrdelník	35
4.1.5 Zažehlování korálek	35
4.1.6 Náramek z clarisek.....	36
4.1.7 Náramek z paměťového drátu.....	38
4.1.8 Korálkový obrázek	38
4.2 KOVY.....	40
4.2.1 Gizmo náhrdelník.....	40
4.2.2 Masky z vytlačovací fólie	42
4.2.3 Sluníčkový závěs z kalíšků od svíček	43
4.2.4 Alobalové postavičky	44
4.2.5 Prstýnek z drátu.....	44
4.2.6 Vánoční ozdoby z drátu	45
4.3 PLASTICKÉ HMOTY.....	46
4.3.1 Náušnice z plastových lahví	46
4.3.2 Obrázek z víček od plastových lahví	48
4.3.3 Chobotnice.....	49
4.3.4 Květina z bužírek.....	49
4.4 TEXTILIE	52
4.4.1 Bavlnkový náramek	52
4.4.2 Ptáče z bambulí	54

4.4.3	Malba na triko foukacími fixami.....	55
4.4.4	Omotávané vajíčko.....	57
4.4.5	Škrobové vajíčko.....	57
4.4.6	Panenko.....	58
4.4.7	Hvězdička.....	59
4.4.8	Želva.....	60
4.5	OSTATNÍ MATERIÁLY.....	61
4.5.1	Smaltovaný přívěšek.....	61
4.5.2	Náramek ze spínacích špendlíků.....	64
4.5.3	Korkové prostírání.....	65
4.5.4	Tavené náušnice.....	68
5	REALIZACE 5 PRACOVNÍCH NÁMĚTŮ.....	70
5.1	ŽELVA.....	70
5.2	VÁNOČNÍ OZDOBY Z DRÁTU.....	71
5.3	PTÁČE Z BAMBULÍ.....	72
5.4	ŠKROBOVÉ VAJÍČKO.....	72
5.5	OMOTÁVANÉ VAJÍČKO.....	73
6	PRŮZKUM.....	75
6.1	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	79
7	ZÁVĚR.....	81
8	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	82
9	SEZNAM LITERATURY.....	85
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	89
11	RESUMÉ.....	90
12	PŘÍLOHY.....	I

Úvod

Při volbě tématu diplomové práce mě ovlivnila moje záliba v různých tvořivých technikách. Jednou z nich je například vytváření šperků z korálek, kterému se věnuji již dlouhou dobu. Zaměřila jsem se proto na tvorbu výrobků z drobného technického materiálu. Své znalosti bych ráda předala dál nejen prostřednictvím diplomové práce, ale především vlastním vyučováním.

Diplomová práce je členěna do 6 kapitol. V první kapitole se věnuji definici drobného technického materiálu a s ním souvisejícím technik, metod, náradí, náčiní a pomůcek. Dále zde upozorňuji na nutnost dodržování bezpečnosti práce a hygieny. Ve druhé kapitole uvádím tabulkový přehled druhů korálek a popis jednotlivých technik při práci s nimi. Třetí kapitola seznamuje s výrobou korálek na území Čech od počátku až po současnost. Čtvrtá kapitola obsahuje soubor pracovních námětů pro práci s drobným technickým materiálem. Tato kapitola je dále členěna podle převažujícího využití materiálu na korálky, kovy, plastické hmoty, textilie a ostatní materiály. V 5. kapitole pojednávám o tom, jak jsem během souvislé praxe realizovala výrobu 5 pracovních námětů. V poslední kapitole uvádím výsledky mého průzkumu, kterým jsem chtěla zjistit, jak probíhá výuka při práci s drobným technickým materiálem. Například četnost zařazování tohoto materiálu do výuky a jaké jsou přitom využívány techniky, náradí a náčiní.

1 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL

„Drobným technickým materiálem se rozumí vše, co vytvořila lidská ruka:

- kovy – tj. kousky drátů – drát je hutní výrobek malého průměru, vyrobený válcováním nebo tažením do velké délky, bývá z různých kovů – oceli, mědi, hliníku,
- kovové fólie, kousky tenkého plechu, korunkové uzávěry,
- plastické hmoty – kousky fólií, bužírky, molitan, pěnový polystyren, plastové lahve a kelímky, uzávěry,
- textilie – odštířky látek, juty, koženky (netkaná text.), plsti

Těchto materiálů je nepřeberné množství, z dalších můžeme jmenovat korkové zátky, kousky hobry, sádrokarton, kousky překližky, lepenky, různé korálky, krabičky, dýhy apod. Z pomocných materiálů jsou to různé provázky, nitě, lepicí pásy, lepidlo, guma.“ Honzíková (2006, s. 8)

1.1 PRACOVNÍ TECHNIKY

„Jednotlivé pracovní techniky zařazuje učitel do výuky tak, aby odpovídaly věkovým zvláštnostem dětí a zároveň i jejich schopnostem. Z konkrétních pracovních činností můžeme jmenovat stříhání, ohýbání, spojování, navlékání, propichování, lisování, řezání, vrtání, klížení, pilování, hoblování, krájení, šroubování apod. Náměty pro tyto práce volíme tak, aby z hlediska výroby bylo počítáno s možností stupňovat obtížnost.

V oblasti konkrétního učiva jde o plnění následujících úkolů:

- osvojování vstupního přehledu technických materiálů,
- osvojování jejich správných názvů,
- osvojování správných názvů používaného nářadí a pomůcek,
- osvojování pracovních operací, jejich technologicky správného a bezpečného provádění,
- vedení k pečlivosti, přesnosti a šetrnému zacházení s nářadím,
- osvojování základních fází výrobního procesu.“ Honzíková (2006, s. 8)

1.2 TEORETICKÉ POZNATKY

Teoretické poznatky o drobném technickém materiálu získává žák díky těmto metodám:

- výklad učitele,
- pokus,
- pozorování,
- laboratorní práce. Honzíková (2006)

Výklad učitele je zcela jistě důležitý, přesto za vhodnější metodu považuji pokus. Žáci si mohou materiál „osahat“ a lépe si tak budou pamatovat získané poznatky. „Zvláště u žáků mladšího věku jakoby převažovala inteligence kinestetická. Žáci s touto inteligencí bývají viděni v neustálém pohybu. Rádi přecházejí z místa na místo, gestikulují, mění výraz obličeje, dotýkají se věcí, aby se s nimi seznámili.“ (<http://tv4.ktv-plzen.cz/semestralni-prace/kinesteticky-ucebni-styl.html>)

Při pozorování je důležité, aby bylo cílevědomě a promyšleně řízené učitelem a uvědoměle prováděno žáky. Můžeme provádět dlouhodobé či krátkodobé pozorování avšak při práci s drobným technickým materiálem využíváme spíše krátkodobé.

Pokud provádíme laboratorní práce, musíme si promyslet, jak budeme s žáky pracovat a které poznatky budeme v jednotlivých ročnících zkoumat. Tyto poznatky musí odpovídat nejen věkovým zvláštnostem žáků, ale také školnímu vzdělávacímu programu dané školy.

V každé hodině bychom měli zařadit pouze jednu z těchto metod. Samotnému provedení metody věnujeme jen část hodiny. Zkoumat můžeme například barvu, tvar, povrch, pevnost, pružnost a tvrdost materiálu. Při zkoumání je nutné dbát na bezpečnost při práci. Honzíková (2006)

1.3 BEZPEČNOST PŘI PRÁCI

Učitel musí vždy pečlivě promyslet přesný postup práce a organizaci, aby zajistil co největší bezpečnost žáků. Podle druhu činnosti volí organizaci a metody práce.

Na začátku každé manuální činnosti jsou žáci obeznámeni s možnými riziky úrazu a upozorněni na dodržení následujících zásad:

- pracuji na určeném místě,
- nepoužívané nářadí ukládám tak, abych zabránil pádu na zem,
- s nástroji pracuji dle pokynů učitele a vždy směrem od těla v dostatečné vzdálenosti od ostatních žáků,
- nástroje přenáším tak, abych neublížil sobě ani spolužákům.

Všichni žáci musí být také poučeni vhodným způsobem o zásadách, které je nutno dodržovat i z hlediska kázně.

K pravidlům bezpečnosti patří úklid a uložení pomůcek na své místo. Žáky vedeme k udržování pracovního pořádku na ploše stolu. Znamená to, že žáci ihned odstraní z plochy odpad na vyhrazené místo do košů podle druhu materiálu. Franková (2010)

1.4 NÁSTROJE, NÁŘADÍ A POMŮCKY

„Nástroj je část výrobních prostředků záměrně používaná jako technická výrobní pomůcka, kterou se ručně nebo mechanicky (strojem) bezprostředně působí na materiál nebo polotovary tak, aby se změnil jejich tvar, velikost na předepsané rozměry a jakost povrchu a ty tím získaly novou užitnou hodnotu. Podle funkce se ve výrobním technologickém procesu nástroje uplatňují jako činné (aktivní) a nečinné (pasivní).

Činné jsou ty, jimiž se přímo mění tvar výrobku a jeho povrch. Základní jejich částí je břit. Patří sem:

- a) nástroje jednoruční – nože, pily na dřevo, kruhové výsečníky, nůžky, jehly, nebozezy
- b) nástroje obouruční – rámová pila na kov, rašple, pilníky

Nečinné nástroje jsou ty, které úderem na činný nástroj, jeho uchopením, přidržením nebo upnutím usnadňují nebo zajišťují činný nástroj při provádění změny. Těmto nástrojům se v praxi říká nářadí. Nářadí dělíme na:

- a) pomocné – kladiva, truhlářské kolovrátky, náprstky,
- b) přidržovací – kleště, pokosnice, napichovací špendlíky,
- c) upínací – truhlářské ztužidlo, zámečnický svěrák,
- d) montážní – klíče, šroubováky,

- e) měřící – truhlářský metr, krejčovská míra, ocelové měřítko,
- f) rýsovací – příložný úhelník, pravítko.

Mezi pomůcky lze zařadit tužku, navlhčovač, špachtli, modelovací očko, brusný papír.“ Honzíková (2006, s. 9)

1.5 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL V RVP

„Na státní úrovni jsou zpracovávány rámcové vzdělávací programy (RVP) pro jednotlivé obory vzdělání. Tyto programové dokumenty konkretizují obecné cíle vzdělávání, specifikují klíčové kompetence důležité pro rozvoj osobnosti žáků, vymezují věcné oblasti vzdělávání a jejich obsahy, charakterizují očekávané výsledky vzdělávání a stanovují rámce a pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů, včetně učebních plánů.“ (<http://nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>)

Práci s drobným technickým materiálem upravuje RVP pro základní vzdělávání. Konkrétně se jedná o vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Tato oblast je pro 1. stupeň dále rozdělena na 4 tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem,
- Konstrukční činnosti,
- Pěstitelské práce,
- Příprava pokrmů.

Tematický okruh Práce drobným materiálem již zahrnuje konkrétní očekávané výstupy a učivo týkající se drobného technického materiálu. (http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf)

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla (<http://nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>)

1.6 DROBNÝ TECHNICKÝ MATERIÁL V ŠVP

„Na základě rámcových vzdělávacích programů a pravidel v nich stanovených si jednotlivé školy vytvářejí své realizační programové dokumenty – školní vzdělávací programy.“ (<http://nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>)

Každý ŠVP má individuální formu. Školy si například mohou zvolit, jak se budou vyučovací předměty nazývat. Žáci se tak v různých školách učí práci s drobným technickým materiálem v předmětu odlišujícím se názvem. Mezi nejpoužívanější názvy patří: Pracovní výchova, Člověk a svět práce, Svět práce, Umění a práce.

ŠVP bývá zpracován do přehledné tabulky, kde každý předmět včetně Pracovní výchovy obsahuje nejčastěji tyto informace:

- **ročník** - uvádějí školy jako 1. – 3. a 4. – 5. nebo po jednotlivých ročnících,
- **očekávané výstupy** – shodný s očekávaným i výstupy z RVP,

- **dílčí výstupy/ročníkový výstupy/školní výstupy** – podrobněji rozpracované očekávané výstupy,
- **učivo,**
- **průřezová témata**
 - Osobnostní a sociální výchova
 - Výchova demokratického občana
 - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
 - Multikulturní výchova
 - Environmentální výchova
 - Mediální výchova,
- **mezipředmětové vztahy** - okruhy aktuálních problémů současného světa
- **klíčové kompetence**
 - Kompetence k učení
 - Kompetence k řešení problémů
 - Kompetence komunikativní
 - Kompetence sociální a personální
 - Kompetence občanské
 - Kompetence pracovní,
- **poznámky.**

2 KORÁLKY JAKO JEDNA Z MOŽNOSTÍ PRÁCE S DROBNÝM TECHNICKÝM MATERIÁLEM

2.1 DRUHY KORÁLKŮ

V současné době je na našem trhu velký výběr druhů korálek. Pro názornost zde uvádím základní přehled.

Druh	Fotografie	Popis
Rokajl	<p>Obrázek 1 – Rokajl (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Drobné perličky vyráběné strojově, sekáním ze skleněných trubiček.</p>
Mačkané perle	<p>Obrázek 2 - Mačkané perle (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyrábí se ze skleněných tyčí, které se lisují do formy. Existuje nepřeborné množství tvarů.</p>
Ohňovky	<p>Obrázek 3 – Ohňovky (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyrábí se broušením a tepelným leštěním mačkaných perlí. Nejčastější jsou velikosti 3-10mm.</p>

<p>Millefiori</p>	<p>Obrázek 4 – Millefiori (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Druh mačkaných korálků, mačkané ze speciálního skla, které obsahuje vzor „tisíc květů“.</p>
<p>Kočíčí oči</p>	<p>Obrázek 5 - Kočíčí oči (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Mohou být vyráběny ze skla nebo i drahých kamenů. Jsou lesklé a velmi efektní. Mají různé tvary (kuličky, olivky, úlomky, placičky, apod.).</p>
<p>Voskové perly</p>	<p>Obrázek 6 - Voskové perly (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vznikají povrchovou úpravou mačkaných nebo vinutých perel.</p>
<p>Vinuté perle</p>	<p>Obrázek 7 - Vinuté perle (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyrábí se ručně, vnutím skleněných tyčí.</p>

Broušené	<p>Obrázek 8 – Broušené</p> <p>(http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Tvarem jsou podobné ohňovkám, ale mají mnohem vyšší lesk díky broušení.</p>
Práskané perle	<p>Obrázek 9 - Práskané perle</p> <p>(http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Kuličky nebo kostičky různých barev mají popraskaný, bublinkový vnitřek. Popraskaného efektu se dosáhne ohřevem a prudkým zchlazením korálku při výrobě.</p>
Lakované	<p>Obrázek 10 – Lakované</p> <p>(http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Skleněné korálky s povrchovou úpravou vysoce lesklým a odolným lakem.</p>
Dřevěné	<p>Obrázek 11 – Dřevěné</p> <p>(http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Korálky jsou soustruženy, řezány a lakovány nebo mořeny. Jsou také dále ručně malovány, vyřezávány a jinak upravovány. Tyto korálky jsou vyráběny také z bambusu či z kokosových skořápek.</p>

<p>Keramické</p>	<p>Obrázek 12 – Keramické (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyráběné jsou z hlíny s glazurou nebo bez ní.</p>
<p>Kovové</p>	<p>Obrázek 13 – Kovové (http://koralky.eplzen.cz/index.php?produkt=kkor29&zpet=8&meno=Koralky-Kov-Tibet-22mm-1ks)</p> 	<p>Jsou zhotovovány z různých kovových plíšků a různých slitin, nejčastěji však z mědi nebo mosazi.</p>
<p>Plastové</p>	<p>Obrázek 14 – Plastové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyráběné z plastu. Výhodou je jejich lehkost.</p>
<p>Korálové</p>	<p>Obrázek 15 – Korálové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyráběné z korálu.</p>

<p>Perleťové</p>	<p>Obrázek 16 – perleťové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyráběné z perleti.</p>
<p>Kameninové zlomky</p>	<p>Obrázek 17 - Kameninové zlomky (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Nepravidelné zlomky různých minerálů (ametyst, tyrkys, růženín, tygří oko, tyrkys, apod.)</p>
<p>Skleněné zlomky</p>	<p>Obrázek 18 - Skleněné zlomky (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Nepravidelné úlomky z barveného skla.</p>
<p>Zažehlovací</p>	<p>Obrázek 19 – Zažehlovací (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Zvláštní druh koráleků, které se k sobě skládají a poté zažehlí žehličkou přes zažehlovací papír.</p>

<p>Křišťálové</p>	<p>Obrázek 20 - Křišťálové</p> 	<p>Mají vysokou přesnost výbrusu malých plošek a dokonalé finální leštění.</p>
<p>Hematitové</p>	<p>Obrázek 21 - Hematitové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vyrábí se leštěním magnetického hematitu. Korálky magnetizují a navzájem se přitahují.</p>
<p>Cloisonne</p>	<p>Obrázek 22 - Cloisonne (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Vzor je tvořen mosaznými drátky a vzniklé plochy se pak právě vyplňují emailem. Poté se celý předmět vypálí a proces se několikrát opakuje. Nakonec se drátky pozlacují.</p>
<p>Lávové</p>	<p>Obrázek 23 - Lávové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Pórovité, mírně lesklé korálky různých tvarů.</p>

Říční perly	<p>Obrázek 24 - Říční perly (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Sladkovodní perly jsou přírodního původu, mají nepravidelný tvar, jsou v přírodní barvě nebo dobarvované.</p>
Šatonové	<p>Obrázek 25 - Šatonové (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Povrchová úprava např. stříbrná a po bočních stranách jsou umístěny kamínky.</p>
Minerály	<p>Obrázek 26 - Minerály (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p> 	<p>Přírodní kameny různých tvarů, velikostí a barev. Nejběžnější jsou vrtané zlomky. (http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/)</p>

2.2 TECHNIKY PRO PRÁCI S KORÁLKY

2.2.1 ŠITÍ

Základními potřebami pro šití jsou: jehla, nit a korálky. Jehlu můžeme použít běžnou, ale je lepší je perličková jehla, která má malé ouško. Vhodnými nitěmi na šité šperky jsou například Nymo, monofilová nebo silonová nit. Nejpoužívanějším druhem korálků je rokajl z čehož stále oblíbenější se stává Toho rokajl a rokajl Miyuki Delica. Oba druhy se vyznačují přesností a velkou dírkou, která umožňuje několikanásobné provlečení nití. Díky tomu je vytvořený šperk pravidelnější než šperk z běžného rokajlu.

Při šití z korálek vytváříme například tyto objekty: šňůry, dutinky, spirály, ploché či prostorové objekty. Na obšívání využíváme nejčastěji kuličky a kameny. Využíváme při tom různé stehy např. cihlový, peyote, plochý čtvercový.

Na 1. stupni tuto techniku využijeme méně než ostatní, protože šití je velice precizní a náročné na jemnou motoriku. Přesto je myslím vhodné ji zařadit ve 4. – 5. třídě např. prostřednictvím šití na stavu.

2.2.2 KETLOVÁNÍ

Ketlovat znamená vytvářet bižuterii pomocí drátků, na které se navlékají korálky. Toto slovo je odvozeno od německého slova die Kette což v překladu znamená řetízek.

Na ketlovací techniku potřebujeme: ketlovací jehly, ketlovací nýty, korálky, spojovací kroužky, řetízek, kleště s plochými čelistmi, kleště s kulatými čelistmi a štípací kleště. Ketlovací jehlu si můžeme vyrobit sami pomocí silnějšího drátku a kleští s kulatými čelistmi. Uštípíme si dostatečně dlouhý drátek a vytvoříme ketlovací očko. To vytvoříme tak, že drátek uchopíme na jednom konci kleštěmi s kulatými čelistmi a ohýbáme, dokud se konec nedotkne drátu. Ketlovací nýty, jehly a spojovací kroužky mají různé velikosti a barvy. Jehly a nýty vybíráme podle toho, kolik na ně chceme navléknout koráleků. Korálky můžeme použít jakékoliv, ale rokajl se zde příliš nevyužívá. Řetízek volíme spíše s většími očky.

Základem ketlování je navléci korálek na ketlovací jehlu či nýt a uzavřít ketlovacím očkem. Takto připravené korálky poté umísťujeme na řetízek nebo je spojujeme mezi sebou pomocí spojovacích kroužků.

Jelikož se zde pracuje s většími korálky, bude práce pro žáky snazší než práce s drobným rokajlem. Je důležité demonstrovat tvorbu, otevírání a zavírání ketlovacího očka. Výsledkem tvoření mohou být náušnice, náhrdelník, náramek či přívěšek. Tuto techniku bych aplikovala ve 4. a 5. třídě.

2.2.3 DRÁTOVÁNÍ

Technika drátování má širokou škálu využití. Mezi nejrozšířenější patří oplétání různých předmětů drátem, tvarování drátu, wire wrapping a gizmo. Na 1. stupni využijeme hlavně tvarování drátu a gizmo. Na tvarování drátu budeme potřebovat drát,

štípací kleště, kleště s kulatými čelistmi a kleště s plochými čelistmi. Na tvorbu gizma si připravíme dráty, spirálkovač gizmo nebo silný drát a štípací kleště.

Základem techniky gizmo je tvoření spirálek. Ty vytvoříme tak, že omotáváme slabší drát kolem silnějšího nebo slabší drát namotáváme na spirálkovač gizmo. Vytvořené spirálky pak můžeme navlékat např. na lanko a dozdobit korálky.

Začít s tvarováním drátu můžeme již ve 3. třídě vytvářením různých ozdob. Přejdeme od jednodušších tvarů ke složitějším. V 5. třídě navazujeme práci s gizmem. Z finančních důvodů budeme spíše využívat drát než se spirálkovač.

2.2.4 LEPENÍ

Polepit korálky můžeme prakticky cokoliv. Podle druhu korálků a podložky vybereme vhodné lepidlo. Na polepování předmětů využíváme spíše rokajl.

Při lepení potíráme menší plochy, nalepíme rokajl a necháme zaschnout. Tento postup dodržujeme, pokud chceme vytvořit různě barevné plochy. V případě, že chceme polepit celý předmět jednou barvou rokajlu nebo směsí, namočíme předmět do lepidla a poté ho obalíme v korálcích.

Na 1. stupni začneme nejdříve obalováním předmětu v korálcích. Na tento postup se hodí například polystyrenové vajíčko. Pokračujeme polepováním menších ploch a později lepíme korálky jednotlivě.

2.2.5 NAVLÉKÁNÍ

Na navlékání budeme potřebovat korálky a návlekový materiál. Korálky volíme dle vlastní fantazie. Musí mít však dostatečně velkou díрку, aby šel korálek navléknout. U návlekového materiálu volíme z nití, voskovaných šňůr, vlasců, drátů a lanek.

Pokud navlékáme na nit, voskovanou šňůru či vlasec, můžeme od sebe jednotlivé korálky oddělovat uzlíkem nebo je jednoduše navléci jeden za druhým. V případě drátu zabezpečíme korálek ketlovacími očky. Na lanko upevňujeme korálek pomocí zamačkávacího rokajlu.

Nejjednodušším způsobem je navlékání na voskovou šňůru, kdy si vystačíme s běžným uzlíkem. Žáci takto mohou pracovat již od 1. třídy. Při práci s nití a vlascem je zapotřebí speciální uzlík a proto práci s tímto materiálem zařadíme až na 2. stupeň.

Přibližně od 3. třídy začneme s používáním lanka, kdy je důležité žákům demonstrovat především upevňování zamačkávacího rokažlu pomocí kleští s plochými čelistmi.

2.2.6 ZAŽEHLOVÁNÍ

Základními potřebami pro zažehlování jsou zažehlovací korálky, speciální podložka, pečící papír a žehlička. Z korálků vyskládáme na podložce obrázek dle vlastní fantazie, který poté zažehlíme z obou stran přes pečící papír.

Při této aktivitě je učitelova pomoc prakticky potřebná až ve chvíli zažehlování. Doporučuji, aby učitel měl žehličku vždy u sebe a zažehloval s každým žákem zvlášť. Jelikož se jedná o činnost velice jednoduchou, zařadíme ji již v 1. ročníku.

3 HISTORIE VÝROBY KORÁLKŮ V ČECHÁCH

3.1 30 TIS. PŘ. N. L. – 20. STOL.

Touha zdobit se provází člověka již od doby kamenné (30 000 – 1700 př. n. l.). V této době sloužily korálky především k vyjádření toho, jak moc je jejich majitel zdatný lovec. Nepochybně dalšími důvody proč lidé vyráběli šperky, byla snaha o zkrášlení se a ochranu před hrozbami. Ke zdobení se využívalo to, co z uloveného zvířete zbylo a nedalo se již jinak dále využít např. kost, roh či kousek kůže. Do kostí lovec vyřezával jednoduché výjevy, které mu připomínaly jeho boj se zvířetem. Dále také člověk využíval přírodniny (dřevo, kámen, lastury, perleť, hlína, vápenec a jantar), které opracovával a vznikaly tak první náhrdelníky a amulety. Na konci doby kamenné bylo objeveno zlato, některé drahé kameny, perly a stříbro. Ke zdobení šperků se využívaly drahé kameny a perly. Jelikož jsou však tyto přírodní materiály vzácné, snažili se lidé o jejich imitaci. Touto nápodobou se staly výrobky ze skla.

Již z 2. tis. př. n. l. pocházejí nejstarší doklady sklářské výroby na území dnešních Čech a Moravy. Byly zde nalezeny drobné fajánsové modrozelené korálky. Je však možné, že sem byly pouze dovezeny. Pravděpodobně se výrobou skla u nás začali ve 3. st. n. l. zabývat až Keltové. Svými výrobky dokazovali svou vysokou znalost v oblasti sklářství. Průhledná sklovina byla velice kvalitní. K barvení se využívaly oxidy kovů a ke zdobení opakní žluté a bílé sklo. Mezi tehdejší novinky patřil skleněný náramek a prstencové korále. Podle nálezů skleněných korálků se sklárny nejspíše nacházely na našem území v Němčicích nad Hanou, oppidech ve Stradonicích u Berouna a ve Starém Hradisku.

V období Římské říše dochází v Čechách k úpadku sklářství a korálky se opět musejí dovážet. objevují se nové typy skleněných korálů zdobených barevnými nitěmi či technikou millefiori, korále sekané z trubiček, lité do formy, tvarované z volné ruky, dekorované zatavováním zlaté fólie nebo broušením. Teprve v 9. století můžeme znovu hovořit o výrobě korálků na území střední Evropy a od 13. století na Šumavě. Jednalo se především vinuté růžencové korálky a drobné skleněné ozdoby. Mezitím došlo k velkému rozvoji ve výrobních postupech v Benátkách. Docházelo tak ke zhotovování „skleněných drahokamů“, broušených, vinutých a foukaných skleněných perlí. Některé postupy jako např. receptury na tavbu imitací smaragdu, topasu, rubínu a safíru se v Čechách

dochovaly. Díky tomu se v 16. století začaly na území Čech vyrábět lampové perle, dále v 17. století se výroba rozšířila na foukání imitací pravých perel.

Od 18. století bych se zaměřila pouze na Turnov a oblast Jablonecka, kde docházelo k největšímu rozvoji ve výrobě korálků. V Turnově se v této době začaly vybrušovat imitace drahých kamenů. Postupně docházelo k rozšíření výroby do Rovenska pod Troskami, Hodkovic nad Mohelkou a Jizerských hor. Tavilo se zde sklo napodobující diamant, topaz, akvamarín, safír, lapis lazuli atd. Významnou sklovinou se stala především dokonalá granátová kompozice, z níž se brousily nápodoby českých granátů. Díky vzrůstající oblíbenosti těchto imitací došlo k ustanovení Kontrafraternia (bratrstva) brusičů kamenů, které bylo později deklarováno jako cech. Roku 1750 došlo ke zjednodušení výrobního procesu skleněných imitací a to s sebou přineslo jak prosperitu tak snížení cen hotového zboží. Netrvalo to dlouho a na trhu se objevil další konkurenční vynález v podobě kompozičního skla s vysokým obsahem olova. Tento objev, který měl na svědomí částečný úpadek Turnovské výroby, učinil vídeňský klenotník Joseph Strasser. Později byla odhalena podstata Strasserova vynálezu a objem vývozu skleněné bižuterie z Čech stoupal. Na konci 18. století však stejně došlo k totálnímu úpadku Turnovské výroby především kvůli vzrůstu domácí konkurence.

Na Jablonecku se začaly opracovávat drahokamy v poslední třetině 17. století a to konkrétně v Kokoníně a Vrkoslavicích. Roku 1720 byl vydán cechovní řád brusičů a řezáčů skla, který se zmiňuje i o broušení skleněných imitací. O 31 let později vzniklo bratrstvo brusičů bižuterních kamenů. K opracovávání těchto kamenů docházelo v Jablonci a dvou výše zmíněných obcích. V této době zde působil významný hutní rod Riedelů, který jako první začal využívat běžné solnodraselné sklo k výrobě tyčí, tyčinek a trubiček z kterých se poté zhotovovala běžná skleněná bižuterie. Výhodou solnodraselného skla oproti sklu kompozičnímu byla jeho nižší cena a výrobně nižší náročnost. Další novinkou 18. století byly vinuté a mačkané skleněné vsazky do kovových knoflíků.

V 1. pol. 19. stol. se z Jabloneckého kraje stává bižuterní oblast. K mání je více než sto druhů bižuterního a drobného skleněného zboží. Vyrábí se především broušené skleněné perle a bižuterní kameny. Významnější se stává také foukání a vinutí skla. Kvalita a objem jablonecké bižuterie se neustále zvyšovala. Vliv na to mělo mimo jiné také zavedení vnitřně rytých kovových raznic. Zlepšila se tak úroveň skleněných knoflíků a

zároveň vznikla novinka – mačkaný a broušený skleněný knoflík. V poslední třetině 18. stol. se vyčlenilo nové řemeslo – pasířství. Nový (2008) „Pasíři zhotovovali pásy a různé okrasy tepané a ražené z mědi, mosazi, zlata, stříbra i z cínu. Ozdoby z drahých i obyčejných kovů našivali nebo nýtovali na kůži, brokát, samet, aksamit či hedvábné látky. Vyráběli je nejen pro rytíře, ale pro všechny stavy a pohlaví.“ (<http://www.pasirstvi.cz/co-je-pasirstvi/t-296/>)

„V průběhu druhé poloviny 19. století se paleta nabídky jablonecké bižuterie velmi rozšířila, a to nejen o další typy zboží v již známých oborech, ale také o zcela nové výrobní druhy. Stala se vskutku světovým fenoménem, známým na všech kontinentech, a proto se ji citelně dotýkaly jak první globální ekonomické konjunktury, tak krize. Výrazně se též měnily technologie a výrobní postupy, které umožňovaly zrychlování produkce, tím pádem pružnější reakci na požadavky zákazníků, a samozřejmě z hlediska konkurenceschopnosti velmi důležité průběžné snižování ceny. Cenou za vymoženosti moderní doby ale bylo rychlé zhoršování kvality „módních“ výrobků, stálá hrozba nadprodukce a často nouze mezi dělníky.“ Nový (2008, str. 33) V tomto období se vyráběly především bižuterní kameny, perly, imitace pravých perel, vnitřně stříbrné duté perle, foukané vánoční ozdoby a sekané perličky. Největší zájem však zaznamenala jablonecká bižuterie v oblasti broušených skleněných knoflíků, přestože se jich vyrábělo jen pět druhů a pouze z černého skla. Úspěch je připisován především tomu, že byla vyřešena otázka ouška – kaloty. Mezi důležité změny ve výrobním procesu patří například zavedení strojního sekání perliček po benátském způsobu. Za hit 80. let. 19. století by se daly považovat tzv. bangle. Jedná se o skleněné náramkové kroužky, které sloužily jako ozdoba či talisman. Brzy poté co se vyčlenilo pasířství, došlo k prudkému vzestupu významu tohoto oboru. Na důležitosti nabyla výroba špendlíků, smaltované bižuterie, záponek a svorek, řetízků a broušení kovů. Nový (2008) „Vedle stříbření, zlacení, malování či zasazování bižuterních kamenů do kotlíků se prosadila galvanizace, po roce 1878 začala přicházet ke slovu též bižuterie z plastických hmot. Nejvýraznější novinkou v rámci nabídky kovové bižuterie však byla jetová (černá) bižuterie, imitující jak anglické gagátové šperky tak skleněné francouzské a německé napodobeniny.“ Nový (2008, str. 38)

V 1. pol. 20. stol. se více dařilo kovové bižuterie než bižuterii skleněné. Dělo se tak hlavně díky zavádění nových postupů do praxe. Jednalo se např. o zlepšení galvanizace,

dekorování levného zboží a aerografii. Výrobu však brzy ovládly politické poměry v naší zemi. Okolo roku 1939 byly mnohé podniky převedeny na válečnou výrobu. Přestože výroba bižuterie neustala, prošla velkou krizí. Po válce pak došlo k znárodnění veškerých firem. Díky znemožněnému vývozu a opovrhování lehkým průmyslem se situace neustále zhoršovala. Teprve v 60. letech můžeme hovořit o zlepšení situace. Výroba začala nabývat na síle a měnilo se pouze organizační uspořádání výrobních podniků. Po roce 1989 došlo ke vzniku několika silných společností zabývajících se výrobou korálků jako např. Preciosa a Jablonex Group. Nový (2008)

3.2 21. STOLETÍ

Na konci 20. století se hlavními hráči ve výrobě a prodeji bižuterie staly akciové společnosti:

- Preciosa,
- Ornela,
- Bižuterie Česká mincovna,
- Železnobrodské sklo,
- Jablonex Group. (<http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>)

3.2.1 JABLONEX GROUP

„Firma Jablonex Group byla založena v roce 2005 složením těchto společností a firem: Ornela a.s., Bižuterie Česká mincovna, Jablonex, Železnobrodské sklo, Bijou Terra, Titania, Bijou Service a Bohemian Jewellery.

Spojením těchto firem vzniklo uskupení s více než 2,5 tisíci zaměstnanci a s obratem cca 2 miliardy korun. Hlavní cíl Jablonex Group a.s. definuje jako rozvoj tradice sklářské a bižuterní výroby a hlavně snaha stát nejvýznamnějším světovým dodavatelem kvalitních skleněných polotovarů a módní bižuterie. Toto spojení velkých podniků se však v praxi ukázalo jako života neschopné.“ (<http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>) Činnost této firmy byla ukončena roku 2009.

3.2.2 PRECIOSA

„V současnosti je Preciosa jednoznačně nejznámějším výrobcem korálků v České republice. Značka Preciosa byla poprvé v Čechách zaregistrována v roce 1915.

Slovo "Preciosa" je odvozeno z ženského rodu latinského přídavného jména preciosus, které znamená vzácný, výjimečný nebo vznešený.

Po druhé světové válce došlo ke spojení několika menších továren a provozů v Jablonci nad Nisou a jeho okolí. Za oficiální datum vzniku firmy Preciosa je pokládán 10. duben 1948.

Preciosa se díky své univerzálnosti, široké výzkumné základně i větším technickým možnostem stala v průběhu let klíčovým dodavatelem světového bižuterního průmyslu, tehdy ovšem ještě prostřednictvím státních podniků zahraničního obchodu.

Začátkem 90. let 20. století se po "sametové revoluci" dosud státní podnik dostal zpět do soukromých rukou a byl zahájen vlastní zahraniční obchod zacílený na vybudování celosvětové distribuční sítě. Portfolio výroby se postupně doplnilo o další obory s jasným plánem: Stát se celosvětovou kvalitativní špičkou v oboru zpracování křišťálového skla a dlouhodobě prosperujícím podnikem.

Silná firma celosvětové působnosti se zastoupením na všech významných trzích zachovává pečlivě vše, co dostala do vínku od svých předchůdců: tradici, fortel, kvalitu, spolehlivost a novátorství. Svou budoucnost ale staví na efektivním využití nejmodernějších technologií a vědeckých poznatků ve všech oborech. Nezapomíná ani na svou odpovědnost vůči společnosti

Preciosa a.s. se jako přední světový producent broušeného křišťálového skla soustředí především na výrobu strojně broušených šatonů, perlí a jiných bižuterních kamenů špičkové kvality v širokém sortimentu tvarů, velikostí a barev. Sídlo firmy je v Jablonci nad Nisou v Severních Čechách, v kraji se staletou tradicí sklářské výroby. V Kamenickém Šenově vyrábí Preciosa křišťálové ověskové lustry i současná dekorativní svítidla. Pro nejrůznější reprezentativní budovy, jako jsou například divadla, hotely a luxusní paláce, dodává osvětlení na zakázku. Tradice výroby lustrů se zde datuje už od roku 1724. Preciosa je dnes předním světovým producentem broušeného českého křišťálu, který je díky své kvalitě a brilanci znám po celém světě. Jeho historie sahá až do 16. století. Pro zvýraznění bývá občas křišťál zdoben zlatou malbou. Bohatý a působivý vzhled těchto křišťálových skvostů doplňují ověsy těch nejrozmanitějších tvarů a velikostí.

Brilance, čirost a dokonalý rozptyl světla jsou vlastnosti našeho ověšení PREMIUM, další z mnoha možností jsou ověsy TRADITIONAL, typické pro tradiční výrobu v Čechách.

Kromě bižuterních polotovarů a lustrů dodává Preciosa do mnoha zemí světa i šperkové kameny z kubické zirkonie, exkluzivní bižuterii, křišťálové figurky a dárky.“
(<http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>)

4 SOUBOR PRACOVNÍCH NÁMĚTŮ PRO PRÁCI S DROBNÝM TECHNICKÝM MATERIÁLEM

4.1 KORÁLKY

4.1.1 NÁRAMEK TKANÝ NA STAVU

Vyučovací cíl: Osvojení si základů tkaní na stavu.

Doporučené zařazení: 4. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: stav na tkaní (vyrobený či koupený), 2 barvy korálků (rokajl), nit, jehla, nůžky

Hodnocení: Orientace v obrázkovém návodu a samostatná práce na stavu.

Postup:

1. Na tkací rám napneme 8 nití. Nitě za okraji rámu necháme cca 10 cm dlouhé, abychom na závěr mohli uplést z nití copánky. Počet nití je vždy o jednu vyšší než počet korálků v řadě.

Obrázek 27 - tkací rám

2. Novou nit cca 1,5 m dlouhou upevníme na krajní nit osnovy na začátek rámu a navlékneme jehlu.
3. Na jehlu navlékneme 7 růžových korálků a nit s korálky protáhneme pod osnovou. Korálky vytlačíme prstem nad osnovní nitě a nit protáhneme skrz všechny navlečené korálky. Takto vytvoříme 7 řad. Pokud je jméno krátké můžeme vytvořit více řad.

Obrázek 29 - vytlačení korálek nad osnovu

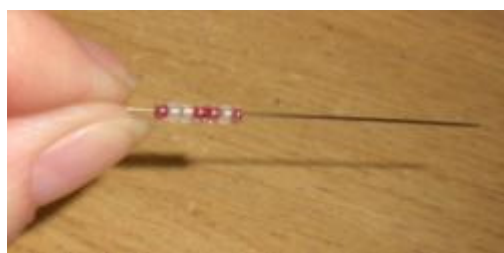

Obrázek 28 - protažení korálek jehlou

4. Nyní začneme tvořit jednotlivá písmena. Navlékneme 1 růžový, 2 bílé, 2 růžové, 1 bílý a jeden růžový. Vytvoříme tak další řadu. Dále postupujeme podle nákresu abecedy.¹ Mezi každým písmenem je vždy jedna řada růžových korálek.

Obrázek 30 - první řada písmene J

5. Když máme hotové jméno, vytvoříme znovu 7 řad z růžových korálek. Poté uvolníme jednu stranu nití ze stavu a vytvoříme copánek zakončený uzlíkem. To samé uděláme s druhou stranou nití.

Obrázek 31 - náramek tkaný na stavu

¹ Příloha č. 1

4.1.2 SVÍČKA ZDOBENÁ KORÁLKY

Obrázek 32 - svíčka zdobená korálky

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky prostřednictvím manipulace s drátem a korálky.

(<http://www.vytvarka.eu/vanoce/svicka.htm>)

Doporučené zařazení: 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: svíčka, drátek 0,3 mm, korálky (rokajl), štípací kleště

Hodnocení: Rozsah rozmístění drátu po svíčce a jeho upevnění.

Postup:

1. Uštípíme dostatečně dlouhý kus drátu na obmotání svíčky.
2. Naštípáme několik kusů drátku cca 6 mm dlouhých. Drátek vždy uchopíme uprostřed a ohneme do tvaru „U“. Vznikne nám tak skobička.
3. Konec drátu určeného k omotávání zapíchneme ze spodu do svíčky. Při omotávání postupně přidáváme korálky a zajišťujeme cca každých 10 cm skobičkou.
4. Skobičku umísťujeme napříč přes drátek a zamáčkneme opatrně do vosku. Zajišťujeme hlavně místa, kde se mění směr drátku nebo kříží drátky.
5. Omotávání zakončíme zapíchnutím ze spodu svíčky.
(<http://www.vytvarka.eu/vanoce/svicka.htm>)

4.1.3 KETLOVANÉ NÁUŠNICE

Vyučovací cíle: Osvojení si vytváření ketlovacího oka a zásad správného používání jednotlivých druhů kleští.

Doporučené zařazení: 4. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: řetízek s většími oky, ketlovací nýty, různé druhy korálků, náušnicové háčky, spojovací kroužky, kleště s kulatými čelistmi, kleště s plochými čelistmi, štípací kleště

Hodnocení: Kvalita ketlovacího očka a kreativita při vybírání a umísťování korálek.

Postup:

1. Na ketlovací nýt si navlékneme korálek či několik korálek a vytvoříme očko. Pokud je ketlovací nýt moc dlouhý, zaštipneme ho, aby vytvořené očko nebylo příliš velké.

Obrázek 33 -
navléknutý korálek na
ketlovacím nýtu

2. Očko vytvoříme tak, že ketlovací nýt uchopíme na konci kleštěmi s kulatými čelistmi a ohýbáme, dokud se konec nedotkne drátu.

Obrázek 35 - uchopení
ketlovacího nýtu

Obrázek 34 - ketlovací očko

3. Takto si připravíme všechny korálky, které chceme použít.
4. Uštipneme si potřebnou délku řetízku (podle délky náušnice). Otevřeme spojovací kroužek směrem do strany pomocí kleští s plochými čelistmi a zasuneme do horního očka řetízku. Do kroužku též umístíme náušnicový háček a kroužek uzavřeme. Na háčku nám tedy visí spojovací kroužek a na něm řetízek.

Obrázek 36 -
náušnicový
háček s řetízkem

5. U každého připraveného korálku rozevřeme očko, zasuneme (dle fantazie) do řetízku a očko uzavřeme. Očko rozevíráme směrem do strany nikoliv nahoru.

Obrázek 37 - otevřené ketlovací
očko

6. Stejným způsobem vytvoříme i druhou náušnici.

Obrázek 38 - ketlované náušnice

4.1.4 UZLÍKOVÝ NÁHRDELNÍK

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: voskovaná šňůra, korálky, nůžky

Hodnocení: Správnost vázání uzlíků.

Postup:

1. Ustříhneme šňůru podle požadované konečné délky plus cca 15 cm. Náhrdelník musí jít převléci přes hlavu.
2. Na šňůře vytvoříme uzlík, navlékneme korálek. Tento postup opakujeme, dokud není náhrdelník dostatečně dlouhý.
3. Z obou konců šňůry vytvoříme uzel a přebývající šňůru odstříhneme.

Obrázek 39 - uzlíkový náhrdelník

(<http://koralky.stoklasa.cz/jak-na-voskovane-snury>)

4.1.5 ZAŽEHLOVÁNÍ KORÁLKŮ

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky

Doporučené zařazení: 1. – 5. třída

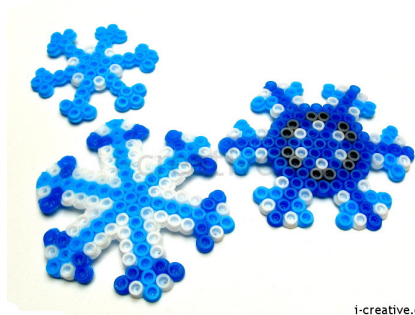
Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: zažehlovací korálky, speciální podložka, pečící papír a žehlička, předmět na zatížení

Postup:

1. Na speciální podložku pokládáme korálky. Tvoříme podle vlastní fantazie nebo si zakoupíme set, který obsahuje nákres.
2. Dílo přikryjeme pečícím papírem a přežehlíme. Necháme chvíli vychladnout a přežehlíme i z druhé strany.
3. Výrobek něčím zatížíme a necháme vychladnout.

Obrázek 40 - hvězda ze zažehlovacích korálků

(<http://www.i-creative.cz/2009/11/05/zazehlovaci>)

i-creative.cz

4.1.6 NÁRAMEK Z CLARISEK

Vyučovací cíle: Pochopit a aplikovat způsob vytváření klarisek.

Doporučené zařazení: 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: dráty (0,3 mm a 0,6 mm), korálky kulatého tvaru (voskové perle, práskané perle), spojovací kroužky, zapínání, kleště s kulatými čelistmi, kleště s plochými čelistmi, štípací kleště

Hodnocení: Postup při vytváření clarisek a jejich pravidelnost.

Postup:

1. Uštípeme drát 0,6 mm v délce cca 4 cm. Korálek umístíme doprostřed připraveného drátu. Uštípeme si cca 45 cm drátu 0,3 mm a jeden konec zastrčíme do korálku. Dále slabší drátek vedeme podél korálku k druhému konci korálku, kde drát obtočíme kolem dokola směrem zepředu dozadu. Drátek vedeme z druhé strany korálku k opačnému konci drátku, zde drátek opět obtočíme. Takto pokračujeme do té doby, než se nám zdá clariska dostatečně velká. (<http://www.koralkovysvet.com/koralky-navody/371/navod-na-vyrobu-clarisek>)

Obrázek 42 - zasunutí slabšího drátku

Obrázek 41 - obtáčení drátkem

2. Přebývající slabší drátek uštípeme a schováme do korálku. Na obou koncích drátu vytvoříme očka tak, že drát uchopíme na konci kleštěmi s kulatými čelistmi a ohýbáme, dokud se konec nedotkne drátu. Pokud je

zbývají drát moc dlouhý, zaštipneme ho, aby vytvořené očko nebylo příliš velké.

Obrázek 43 - zakončení clarisky

Obrázek 43 - clariska zakončená ketlovacími očky

Takto vytváříme další clarisky, které k sobě následně připojíme spojovacím kroužkem.

Obrázek 44 - spojování clarisek

3. Spojovací kroužek uchopíme kleštěmi s plochými čelistmi a roztáhneme směrem do strany. Do kroužku vložíme očka dvou klarisek a uzavřeme kroužek. Takto spojíme všechny clarisky. Do posledního spojovacího kroužku umístíme zapínání.

Obrázek 45 - náramek z clarisek

4.1.7 NÁRAMEK Z PAMĚŤOVÉHO DRÁTU

Vyučovací cíle: Rozvoj jemné motoriky a osvojení si zásad správného používání jednotlivých druhů kleští.

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: paměťový drát, korálky, štípací kleště, kleště s kulatými čelistmi

Hodnocení: Dodržování zásad správného používání jednotlivých druhů kleští.

Postup:

1. Štípacími kleštěmi si uštípíme libovolný počet otáček paměťového drátu. Čím více otoček, tím silnější bude náramek.
2. Na jednom konci paměťového drátu vytvoříme očko. Očko vytvoříme tak, že konec paměťového drátu uchopíme na konci kleštěmi s kulatými čelistmi a ohýbáme, dokud se konec nedotkne drátu.
3. Na paměťový drát navlékáme korálky dle vlastní fantazie. Když jsme u konce paměťového drátu, necháme si volný cca 1 cm drátu a vytvoříme z něj očko.

Obrázek 46 - náramek z paměťového drátu

(<http://koralky.stoklasa.cz/pametovy-drat-zakladni-navod>)

4.1.8 KORÁLKOVÝ OBRÁZEK

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky.

Doporučené zařazení: 3. - 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: korálky (rokajl), čtvrtka, lepidlo (Herkules), nůžky, čtvrtka, tužka

Hodnocení: Kvalita obrázku – zda není na obrázku příliš prázdných míst bez korálků.

Postup:

1. Na čtvrtku nakreslíme obrázek. Ve 3. třídě můžeme žákům dát již nakreslený či vytištěný obrázek. Je vhodné ze začátku vytvářet větší plochy bez přílišných detailů.

Obrázek 47 - předloha

2. Obrázek vystřihneme a potřeme lepidlem. Je vhodné potírat obrázek po částech, aby se nám korálek omylem nepřilepil na jiné místo.

Obrázek 48 - vyplněné menší plochy

3. Na lepidlo buď pokládáme korálky jednotlivě, nebo potřenou část obalíme v korálkách. Postupně tak vytvoříme celý obraz.

Obrázek 49 - korálkový obrázek motýla

4.2 KOVY

4.2.1 GIZMO NÁHRDELNÍK

Vyučovací cíl: Osvojení si postupu vytváření pružinek z drátu.

Doporučené zařazení: 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: spirálkovač gizmo (nebo drát 1 mm), dráty (0,3 mm, 0,5 mm), korálky, lanko, zapínání, zamačkávací rokajl (2ks na jeden náhrdelník), kaloty (2 ks na jeden náhrdelník), prodlužovací řetízek, štípací kleště, kleště s plochými čelistmi

Hodnocení: Kvalita vytvořených pružinek.

Postup:

1. Na drát 1mm začneme namotávat drátek 0,3 mm. Vytvoří se tak spirálka. Délka spirálky dle potřeby a fantazie.

Obrázek 50 - jednoduchá spirálka

(<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

2. Ustříhneme lanko, podle toho jak moc volný či upnutý náhrdelník chceme vytvořit.
3. Drát 0,5 mm začneme omotávat okolo lanka alespoň 5 otočkami. Poté na něj navlékneme pružinku vytvořenou z drátu 0,3 mm a začneme s ní omotávat lanko a vytvářet tzv. gizmo. Když je pružinka celá omotaná uděláme znovu několik otoček drátem 0,5 mm. Zbylý drátek uštípeme.

Obrázek 52 - 5 otoček
okolo lanka

(<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

Obrázek 51 - gizmo spirálka

(<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

4. Na lanko navlékneme korálek. (<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

Obrázek 53 - gizmo a korálek
na lanku

(<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

5. Zopakujeme krok č. 1 a 2 a vytvoříme tak další pružinku. Nadále střídavě přidáváme korálek a spirálku podle potřeby.
6. Na oba konce lanka navlékneme kaloty. Na konce lanka umístíme zamačkávací rokajl a zamáčkneme kleštěmi s plochými čelistmi. Na zamačkávací rokajl umístíme navléknuté kaloty a lehce zmáčkneme kleštěmi s plochými čelistmi.

Obrázek 55 - zamačkávací rokajl s
kalotou

Obrázek 54 - zamáčknutá kalota

7. Na očko jedné kaloty umístíme prodlužovací řetízek a očko uzavřeme kleštěmi s plochými čelistmi. Na očko druhé kaloty umístíme zapínání a uzavřeme kleštěmi s plochými čelistmi.

Obrázek 56 - gizmo náhrdelník

(<http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>)

4.2.2 MASKA Z VYTLAČOVACÍ FÓLIE

Vyučovací cíle: Nácvik vytlačování vypsanou propiskou do vytlačovací fólie. Rozvoj kreativity a představivosti.

Doporučené zařazení: 3. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: vytlačovací fólie, vypsaná propiska, měkká podložka (např. hadr či podložka pod myš), nůžky, lihové fixy, lepidlo, kancelářský papír, tužka, drobnosti na dozdobení (plyšové drátky, kousky bavlnek, peříčka atd.)

Hodnocení: Kvalita a přesnost vytlačování. Originalita.

Postup:

1. Na papír si tužkou načrtneme důležité linie hlavy.
2. Na fólii umístíme náš náčrt a pod ní měkkou podložku. Pomocí vypsané propisky vytlačíme motiv na fólii.
3. Detaily hlavy doděláme přímo na fólii. Vytlačovat můžeme z obou stran, aby se tak hlava stala plastičtější.

Obrázek 57 - maska z vytlačovací fólie

(<http://www.vytvarka.eu/folie/masky.html>)

4. Na závěr můžeme zvýraznit některé části lihovými fixami a doplnit různými ozdobami. (<http://www.vytvarka.eu/folie/masky.html>)

4.2.3 SLUNÍČKOVÝ ZÁVĚS Z KALÍŠKŮ OD SVÍČEK

Obrázek 58 - závěs z kalíšků od svíček

Vyučovací cíl: Návuk vytlačování vypsanou propiskou do vytlačovací fólie.

(<http://www.vytvarka.eu/folie/retezy.htm>)

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: kalíšky od čajových svíček, nůžky, vypsaná propiska, tenký drátek, korálky, špejle, špendlík, měkká podložka (např. hadr či podložka pod myš)

Hodnocení: Kvalita a přesnost vytlačování.

Postup:

1. Boky kalíšku od svíčky nastříháme na stejně široké pruhy a ohneme ven. Jednotlivé proužky zastříhneme do špičky.
2. Kalíšek podložíme měkkou podložkou a do kalíšku začneme vyrývat různé motivy. Vytlačovat můžeme z obou stran, aby se tak sluníčko stalo plastičtější.
3. Vytvoříme dostatečný počet sluníček. Počet závisí na tom, jak dlouhý chceme mít závěs.
4. Na opačných okrajích sluníčka vytvoříme dvě dírky špendlíkem. Pouze poslední sluníčko v závěsu má jen jednu díрку.
5. Do dírky navlékneme drátek a zajistíme proti vyvlečení. Na drát navlékneme několik korálku. Vsuneme do dírky dalšího sluníčka a zajistíme proti vyvlečení. Takto postupně navlečeme všechna sluníčka. Na prvním sluníčku vytvoříme z drátku háček na zavěšení.
6. Když žáci zvládnou vyrábět sluníčka, mohou zkusit vyrobit i něco dle vlastní fantazie např. kapry, želvy, kytky atd. (<http://www.vytvarka.eu/folie/retezy.htm>)

4.2.4 ALOBALOVÉ POSTAVIČKY

Obrázek 59 - alobalové postavičky

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky.

(<http://www.vytvarka.eu/folie/sochy.htm>)

Doporučené zařazení: 3. - 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: alobal, plyšové drátky, modelína, toaletní papír

Hodnocení: Dodržení postupu při tvoření postaviček.

Postup:

1. Kus toaletního papíru zmuchláme do koule a vytvoříme tak základ pro hlavu.
2. Plyšový drátek přehneme v polovině a do ohybu vložíme vytvořenou kuličku z papíru. Drátky pod hlavou zakroutíme a vytvoříme z nich ruce.
3. Další dva drátky připevníme pod krkem na ruce. V místě, kde budou začínat nohy, drátky překřížíme. Vznikne tak tělo a nohy.
4. Z modelíny vytvoříme kuličku, kterou rozřízneme na půl. Do každé půlky zapíchneme jeden drátek tvořící nohu.
5. Kostru vytvořenou z drátků postupně obalíme malými kousky alobalu. (<http://www.vytvarka.eu/folie/sochy.htm>)

4.2.5 PRSTÝNEK Z DRÁTU

Vyučovací cíl: Osvojení si postupu vytváření keltské spirály z drátu pomocí kleští s plochou čelistí.

Obrázek 60 - prstýnek z drátu

Honzíková (2006, CD)

Doporučené zařazení: 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: pozinkovaný drát 1 mm, váleček o průměru cca 15 mm, kleště s kulatými čelistmi, kleště s plochými čelistmi, štípací

kleště, hadřík

Hodnocení: Dodržení postupu při vytváření spirálek a jejich kvalita.

Postup:

1. Uštipneme si 15 cm drátu. Drát několikrát očistíme protažením v hadříku.
2. Drát v polovině ohneme okolo pomocného kolečka a konce drátu začneme tvarovat. Než začneme tvořit první otočku, můžeme zde vložit korálek a okolo něj vytvořit spirálku. Drát uchopíme na konci a první otočku tvarujeme pomocí kleští s kulatými čelistmi. Další otočky vytváříme kleštěmi s plochými čelistmi.
3. Stejný úkon jako v bodě č. 2 provedeme s druhým koncem drátu. Spirálka může mít stejný či opačný směr vinutí.
4. Na závěr můžeme upravit velikost prstýnku stlačením nebo rozevřením hlavního obvodu. Honzíková (2006, CD)

4.2.6 VÁNOČNÍ OZDOBY Z DRÁTU

Obrázek 61 - vánoční ozdoby z drátu

Vyučovací cíle: Návuk ohýbání drátu, odhadu vzdáleností a osvojení si zásad správného používání jednotlivých druhů kleští.

Honzíková (2006, CD)

Doporučené zařazení: 3. – 4. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky:

ohebný drát 1,5 – 2 mm (hliníkový), barevné umělé lýko šíře 5 mm/ drát 0,3 mm a korálky, vlasec, štípací kleště, kleště s kulatými čelistmi, kleště s plochými čelistmi

Hodnocení: Vlastní nápad na tvar ozdoby a její případnou symetričnost. Dodržování zásad správného používání jednotlivých druhů kleští.

Postup:

1. Načrtneme ozdobu.

2. Odhadneme potřebnou délku drátu a uštípíme jej. Pomocí kleští ohýbáme a tvarujeme drátek až do výsledné podoby. Pokud je to vhodné, vytvoříme z drátu očko na zavěšení ozdoby. Přebývající drát uštípíme.
3. Konstrukci z drátu můžeme různě dozdobit:
 - a. Konstrukci pravidelně omotáváme lýkem. Drátek by neměl nikde prosvítat. Konce lýka zavážeme a upravíme tak, aby zakončení bylo co nejméně viditelné.
 - b. Konstrukci omotáváme slabším drátkem, na který navlékáme korálky. Konce slabšího drátku uštípíme a zakroutíme do sebe.
4. Vytvořeným očkem provlečeme vlasec a zavážeme. Pokud očko na ozdobě nemáme, upevníme vlasec na ozdobu pomocí liščí smyčky. Honzíkova (2006, CD)

4.3 PLASTICKÉ HMOTY

4.3.1 NÁUŠNICE Z PLASTOVÝCH LAHVÍ

Vyučovací cíle: Zkoumání vlastností plastů a netradičního využití plastových lahví. Vyvolání zájmu o třídění odpadů.

Doporučené zařazení: 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: barevné plastové lahve, spojovací kroužky, náušnicové závěsy, čajová svíčka, zápalky, nůžky, řetízek s většími oky, špendlík, kleště s plochými čelistmi, štípací kleště, kobercový nůž

Hodnocení: Kvalita opálení plastových koleček. Dodržování bezpečnosti práce.

Postup:

1. Plastové lahve rozřízneme kobercovým nožem na půl (provede učitel). Z plastových lahví si vystříháme kolečka.
2. Nad zapálenou čajovou svíčku držíme v kleštích špendlík a do každého kolečka vypálíme díru. Díra by měla být dostatečně velká tak, aby jí prošel spojovací kroužek. Její vzdálenost od okraje je cca 2 mm.

Obrázek 62 - díra vypálená
špendlíkem

3. Kolečko uchopíme do kleští a opatrně opálíme jeho okraje. Dbáme na to, aby nedošlo k zčernání kolečka.

Obrázek 63 - opálené
kolečko

7. Uštípíme si potřebnou délku řetízku (podle délky náušnice). Otevřeme spojovací kroužek do strany pomocí kleští s plochými čelistmi a zasuneme do horního oka řetízku. Do kroužku též umístíme náušnicový háček a kroužek uzavřeme. Na háčku nám tedy visí spojovací kroužek a na něm řetízek.

Obrázek 64 -
náušnicový
háček s řetízkem

8. Do každého připraveného kolečka provlékneme spojovací kroužek. Spojovací kroužek zasuneme (dle fantazie) do řetízku a očko uzavřeme. Očko rozevíráme směrem do strany nikoliv nahoru.

Obrázek 65 - rozevřený spojovací kroužek

9. Stejným způsobem vytvoříme i druhou náušnici.

Obrázek 66 - náušnice z plastových lahví

4.3.2 OBRÁZEK Z VÍČEK OD PLASTOVÝCH LAHVÍ

Vyučovací cíle: Zkoumání

netradičního využití víček od plastových lahví. Rozvoj fantazie a tvořivosti. Vyvolání zájmu o třídění odpadů.

Doporučené zařazení: 1. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: barevná víčka od plastových lahví, karton, lepidlo (Herkules), štětec, tužka, vodové barvy, fixy

Hodnocení: Originalita nápadu.

Obrázek 67 - had z víček od plastových lahví
(<http://www.vytvarka.eu/pet/zatky.htm>)

Postup:

1. Celou plochu kartonu natřeme vodovými barvami, které různě zapíjíme do sebe.
2. Než nám karton zaschne, poskládáme si dle fantazie nanečisto obrázky z víček. Na karton si tužkou obrázek předkreslíme a postupně lepíme jednotlivá víčka.
3. Na závěr můžeme pomocí fixů dokreslit detaily obrázku.
(<http://www.vytvarka.eu/pet/zatky.htm>)

4.3.3 CHOBOTNICE

Obrázek 68 – chobotnice

Vyučovací cíle: Zkoumání vlastností plastů (<http://www.vytvarka.eu/pet/chobot.htm>) a netradičního využití plastových lahví. Vyvolání zájmu o třídění odpadů.

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: plastová lahev 1,5 l, akrylové barvy, permanentní fixy, kobercový nůž, nůžky

Hodnocení: Dodržení pracovního postupu.

Postup:

1. Z láhve uřízneme dno kobercovým nožem (provede učitel).
2. Láhev můžeme natřít libovolnou akrylovou barvou.
3. Po zaschnutí stěny láhve nastříháme do dvou třetin výšky na osm stejných pruhů. Každý pruh ke konci sestříháme do špičky tak, aby se pruhy zužovaly. Poté chapadla různě zpřehýbáme tak, aby se vlnily.
4. Části obličeje a přísavky chobotnice domalujeme fixy.
(<http://www.vytvarka.eu/pet/chobot.htm>)

4.3.4 KVĚTINA Z BUŽÍREK

Vyučovací cíl: Osvojení si postupu tvoření květiny z bužírek.

Doporučené zařazení: 4. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: bužírky, drát 0,3 mm, štípací kleště, nůžky

Hodnocení: Dodržení pracovního postupu.

Postup:

1. Květinu tvoří 3 patra, budeme tak stříhat bužírku ve třech různých délkách:
7ks po 10 cm, 5 ks po 8 cm, 3ks po 6 cm.

Obrázek 69 - 3 délky bužírek

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

2. Na drátek navlékneme nastříhané kousky bužírky od nejkratších po nejdelší.

Obrázek 70 - bužírky navlečené na drátku

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

3. Necháme cca 5-10 cm drátu bez bužírky a začneme tvořit květinu. Z prvního kousku bužírku vytvoříme očko a drátky stočíme k sobě. Postupně takto připojíme 7 kousků, které tvoří spodní patro.

Obrázek 71 - 1. lístek květiny

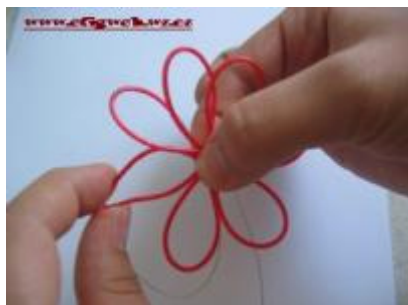
(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

4. Lístky vytvarujeme tak, že každý lístek na konci zmáčkne a nahne nahoru.

Obrázek 72 - tvarování lístků

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

5. Další patro vytvoříme stejným způsobem s tím, že nové lístky budeme pokládat nad ty ze spodního patra. Takto k sobě spojíme 5 kousků, které tvoří prostřední patro. Lístky vytvarujeme stejně jako v bodě č. 4.

Obrázek 73 - 2. patro květiny

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

6. Vrchní patro vytvoříme stejným způsobem jako patro prostřední. Toto patro je tvořeno 3 lístky. Lístky vytvarujeme stejně jako v bodě č. 4.

Obrázek 74 - 3. patro květiny

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

7. konce drátků stočíme k sobě a vytvoříme z nich očko. Květinu můžeme využít různými způsoby – spona do vlasů, brož, květina do vázy atd. (<http://www.efigweb.wz.cz/>)

Obrázek 75 - očko květiny

(<http://www.efigweb.wz.cz/>)

4.4 TEXTILIE

4.4.1 BAVLNKOVÝ NÁRAMEK

Vyučovací cíl: Osvojení si postupu vytváření uzlíku, jímž se plete bavlnkový náramek.

Doporučené zařazení: 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: 5 barev bavlnek, spínací špendlík, nůžky, šátek

Hodnocení: Kvalita uzlíků na bavlnkovém náramku.

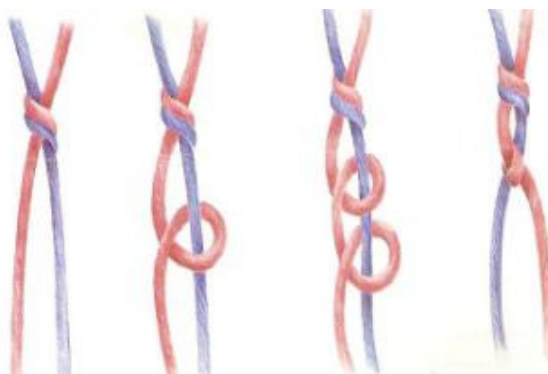
Postup:

1. Od každé bavlnky si ustrihneme 90 cm. Ustřižené bavlnky spojíme k sobě a cca 10 cm od konce bavlnek vytvoříme uzel. Do uzlu zapíchneme spínací špendlík. Okolo nohy si uvážeme šátek a do něj zapíchneme spínací špendlík s bavlnkami.
2. Nitě si uspořádáme podle barev tak, jak chceme, aby šly za sebou.
3. První nit (pracovní nit) uchopíme do pravé ruky. Druhou nit (spodní nit) uchopíme do levé ruky a napneme. První nit položíme přes druhou nit zleva doprava, podvlékneme a vzniklou smyčkou protáhneme. „Uzlík utáhneme - to znamená, že ho posuneme nahoru. Hlavní nit musíme vést

kolmo k vedlejší. Druhou smyčku zhotovíme stejně jako první a pevně přisuneme k prvnímu uzlíku.“
(<http://www.naramkypratelstvi.cz/prvninaramek.htm>)

Obrázek 76 - postup při tvorbě uzlíku

(<http://www.naramkypratelstvi.cz/prvninaramek.htm>)

4. Pracovní nití uděláme postupně uzlíky kolem všech čtyř spodních nití. Na každé spodní niti jsou dva uzlíky. Po každé hotové řadě utáhneme uzlíky tak, že je prstem vytlačujeme směrem nahoru.

Obrázek 78 - první řada náramku

Obrázek 77 - utahování uzlíků

5. Nyní se nám pracovní nit ocitá na konci a tím se z ní stává spodní nit. Novou pracovní nití se stává první nit, s kterou uděláme vždy dva uzlíky kolem každé spodní nitě. Takto postupujeme, dokud není náramek dostatečně dlouhý.
6. Z volných nití upleteme copánek, který uzavřeme uzlem. Zbytek nití odstříháme. Odepneme spínací špendlík, umístíme do nově vytvořeného

uzlu. Uzel, kde byl umístěný špendlík, rozvážeme a upleteme z nití copánek. Vytvoříme nový uzel a zbytek nití odstříháme.

Obrázek 79 - zakončení
náramku

Obrázek 80 - bavlnkový náramek

4.4.2 PTÁČE Z BAMBULÍ

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky

Obrázek 81 - ptáče z
bambulí

Doporučené zařazení: 2. – 3. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: 1 klubíčko vlny, čtvrtka, tužka, nůžky, růžový a béžový filc, 2 plastové oči, tavná pistole

Hodnocení: Pečlivost při omotávání šablony vlnou.
Dodržení pracovního postupu.

Postup:

1. Na čtvrtku si pomocí kružítky narýsujeme dvě kružnice se stejným středem. První kružnice o průměru 4,5 cm a druhá o průměru 12,5 cm. Vnitřek kruhu vystříháme a vznikne nám tak mezikružší – šablona pro tělo ptáčete.

2. Stejným způsobem vytvoříme šablonu pro hlavu ptáčete. Rozměry kružnic jsou 2,5 cm a 6 cm.
3. Okolo šablony pro tělo ptáčete uvážeme vlnu a provlékáme ji vnitřním kolečkem přes čtvrtku a zase zesponu do vnitřního kolečka a to tak dlouho až střed je zcela zaplněný.
4. Vlnu rozstříháme po celém obvodu a kouskem vlny svážeme k sobě. Z bambulky sundáme šablonu. Přečnívající kousky bavlnek zastříhneme nůžkami.
5. Stejným způsobem vytvoříme hlavu ptáčete.
6. Hlavu i tělo ptáčete k sobě svážeme kouskem vlny.
7. Pomocí tavné pistole nalepíme ptáčeti oči.
8. Z béžového filcu si vystříhneme kosočtverec a z růžového filcu o něco menší kosočtverec. Růžový filc vlepíme do béžového, přehneme na půlku a nalepíme na hlavu. Joel (2012)

4.4.3 MALBA NA TRIKO FOUKÁČIMI FIXAMI

Vyučovací cíl: Rozvoj fantazie a kreativity.

Doporučené zařazení: 1. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: bílé tričko, foukací fixy, karton, čtvrtka, šablony vytvořené či koupené, různé předměty (např. kancelářské sponky, listy, květy), nůžky, pečící papír, žehlička

Hodnocení: Originalita a správnost používání foukacích fixů.

Postup:

1. Do trička vložíme kus kartonu tak, aby tričko bylo napnuté.

Obrázek 82 - napnuté triko

(<http://www.brydova.cz/napady/tvoreni-s-nikou-/300-foukaci-fixy-na-textil->)

2. Ze čtvrtky si vystříháme šablonu. Šablonu umístíme na tričko a okolí trička zakryjeme např. kartonem, ve kterém je vystřižen otvor pro šablonu. Začneme foukat libovolné barvy.

Obrázek 84 - šablona žirafy

(<http://www.brydova.cz/napady/tvoreni-s-nikou-/300-foukaci-fixy-na-textil->)

Obrázek 83 - žirafy vytvořené pomocí foukacích fixů

(<http://www.brydova.cz/napady/tvoreni-s-nikou-/300-foukaci-fixy-na-textil->)

3. Na triko také může pokládat různé předměty či vlastní ruce, přes které pak foukáme fixy.
4. Ustříháme si pečící papír a přes něj zažehlíme triko žehličkou nastavenou na bavlnu. (<http://www.brydova.cz/napady/tvoreni-s-nikou-/300-foukaci-fixy-na-textil->)

4.4.4 OMOTÁVANÉ VAJÍČKOObrázek 85 - omotávané
vajíčko**Vyučovací cíl:** Rozvoj jemné motoriky.

(http://www.vytvarka.eu/velikonoce/omotavana.htm)

Doporučené zařazení: 3. – 5. třída**Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky:**

polystyrénová vajíčka, bavlnky, párátko, lepidlo Herkules, štětec, nůžky, rulička od toaletního papíru

Hodnocení: Pečlivost při omotávání vajíčka bavlnkou.**Postup:**

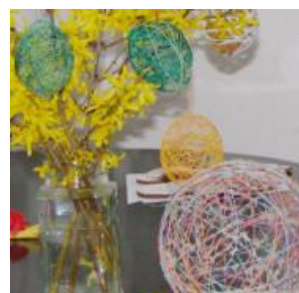
1. Ruličku od toaletního papíru rozstříháme na půl. Vzniknou nám tak dva stojánky na vajíčka.
2. Ustříháme si kus bavlnky a její konec umístíme na vršek vajíčka potřený lepidlem. Postupně začneme kolem vajíčka omotávat bavlnku. Je důležité dbát na to, aby byly nitě těsně vedle sebe a neprosvítal tak bílý podklad. Proto si při omotávání pomáháme párátkem, kterým si bavlnku přidržujeme.
3. Pokud dojde nit, přiložíme ke konci staré nitě začátek nitě nové a pokračujeme v omotávání. Velice efektní je tvořit vajíčko pruhované. Toho docílíme tak, že cca po 10 omotáních vyměníme barvu bavlnky.
4. Když jsme přibližně v polovině omotávání, otočíme vajíčko ve stojánku. Bude se nám tak omotávat lépe.
(http://www.vytvarka.eu/velikonoce/omotavana.htm)

4.4.5 ŠKROBOVÉ VAJÍČKO

Obrázek 86 - škrobové vajíčko

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky.

(http://www.vytvarka.eu/velikonoce/skrobaky.htm)

Doporučené zařazení: 4. třída**Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky:** nafukovací balonek (kulatý, NE úzké tvarovací balonky), lepidlo na tapety/tekutý škrob, bavlnky, nůžky, miska

Hodnocení: Pečlivost při omotávání balonku bavlnkou. Tvar konstrukce z bavlnek po vyfouknutí balonku.

Postup:

1. Nastříháme cca 20 ks bavlnek různých barev dlouhých na rozpětí rukou. Bavlnky rozložíme na stůl tak, aby se nezatotaly.
2. Balonek nafoukneme do požadované velikosti a pevně zauzlujeme.
3. Do misky nalijeme tekutý škrob a namočíme v něm první bavlnku.
4. Bavlnku začneme nahodile omotávat okolo balonku. Neustále přitom bavlnku držíme mezi palcem a ukazovákem což nám pomáhá umísťovat nit a hlavně stírat přebytečný škrob.
5. Tímto způsobem namotáme všechny bavlnky. Na závěr zkontrolujeme, jestli nejsou mezi bavlnkami příliš velké mezery. Pokud ano doplníme balonek ještě několika bavlnkami, aby konstrukce po vyfouknutí balonku držela tvar.
6. Na uzel balonku přivážeme kousek bavlnky a zavěsíme ho tak, aby se ničeho nedotýkal. Necháme schnout jeden den.
7. Po zaschnutí balonek propíchneme a opatrně vyndáme ven. (<http://www.vytvarka.eu/velikonoce/skrobaky.htm>)

4.4.6 PANENKA

Vyučovací cíl: Rozvoj fantazie a tvořivosti.

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: rovné tenké větve nebo pruty, brambora, odstřížky látek, barevné kousky vlny, párátko, kus provazu, nůžky, lepidlo drobnosti na dozdobení (např. rozinky, hrášek, korálky)

Obrázek 87 – panenka

(<http://www.vytvarka.eu/ostatni/panenky.htm>)

Hodnocení: Způsob a funkčnost upevnění látky na panence. Celkový estetický dojem.

Postup:

1. Do kříže svážeme jeden delší a jeden kratší kousek větvičky. Tím nám vzniklo tělo a ruce panenky.
2. Z vybrané látky vystříhneme obdélník dvakrát tak dlouhý než je delší větvička a o něco užší než je kratší větvička. Látku přeložíme napůl a uprostřed vystříhneme díru. Navlékneme na kříž jako šaty.
3. Bramboru umístíme na vrchol kříže jako hlavu. Pokud je brambora příliš tvrdá vytvoříme si menší díрку pomocí nůžek.
4. Z barevných kousků vlny nastříháme vlasy. Můžeme si z nich napřed uplést cop a teprve poté je umístit pomocí párátka jako celek na hlavu. Jednotlivá vlákna budeme vpichovat párátkem dovnitř brambory.
5. Obličej vytvoříme podle dostupného materiálu. Dva kusy hrášku připícheme párátky jako oči. Rozinka bude tvořit nos a kousek vlny nalepíme jako pusu.
6. Panenku můžeme dále dotvářet dle vlastní fantazie např. přidat korále či šátek. (<http://www.vytvarka.eu/ostatni/panenky.htm>)

4.4.7 HVĚZDIČKA

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky.

Obrázek 88 – hvězdička

(<http://www.i-creative.cz/2007/11/28/bavlnkove-hvezdicky>)

Doporučené zařazení: 3. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky:

bavlnky, špejle, tavná pistole, nůžky, kleště

Hodnocení: Pečlivost při omotávání konstrukce bavlnkou.

Postup:

1. Špejle nastříháme na tři stejně dlouhé části. Délka špejlí závisí na tom, jak moc velkou hvězdu chceme vytvořit.
2. Špejle poskládáme na sebe tak, aby se v polovině křížily a tvořily hvězdu. Místo křížení slepíme tavnou pistolí.
3. Bavlnku přivážeme k libovolné špejli a začneme omotávat dle vlastní fantazie.
4. Na libovolný konec špejle přivážeme bavlnku, abychom mohli hvězdu zavěsit. (<http://www.i-creative.cz/2007/11/28/bavlnkove-hvezdicky>)

4.4.8 ŽELVA

Vyučovací cíl: Osvojení si základů práce s látkou – stříhání, lepení.

Doporučené zařazení: 1. – 2. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: kulatá krabička od tavených sýrů, látky, lepidlo (Herkules), čtvrtka, fixy

Hodnocení: Kvalita polepení krabičky.

Postup:

1. Krabičku polepíme vybranou látkou tak, aby se dala otevírat.
2. Na čtvrtku si obkreslíme šablony želvích nohou, ocasu a hlavy. Jednotlivé části vystříhneme, vybarvíme fixy a nalepíme.
3. Do želvy můžeme ukládat různé drobnosti např. kartičky.

(<http://kreativni-inspirace.skola-loucany.cz/detail-inspirace/zelvicka-s-prekvapenim-2-226/>)

Obrázek 89 – želva

(<http://kreativni-inspirace.skola-loucany.cz/detail-inspirace/zelvicka-s-prekvapenim-2-226/>)

4.5 OSTATNÍ MATERIÁLY

4.5.1 SMALTOVANÝ PŘÍVĚŠEK

Vyučovací cíl: Osvojení si základů vytváření smaltovaných šperků.

Doporučené zařazení: 4. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: tenký měděný plech/zakoupit hotové výseky, smaltovací prášek, nůžky na plech, hobby vrtačka/kladívko, hřebík a prkénko, pilník na kov, plechová či drátěná podložka, kleště s plochými čelistmi, smirkový papír, papír, párátko, fix, plotýnkový vaříč/vaříč se sklokeramickou deskou

Hodnocení: Dodržování zásad bezpečnosti práce a pracovního postupu. Správnost používání pracovních nástrojů a nářadí.

Postup:

1. Nůžkami na plech vystříháme požadovaný tvar. V případě potřeby si ho předkreslím fixem.

Obrázek 90 - stříhání plechu

(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

2. Hrany přívěšku začistíme buď pilníkem, nebo vrtačkou s nástavcem na broušení hran.

Obrázek 91 - broušení hran plechu

(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

3. Přívěšek položíme na prkénko a nasadíme hřebík, který kladívkem proťukneme skrz. Pokud máme vrtačku, díрку vyvrtáme. Začistíme smirkovým papírem. Kroky 1 – 3 vynecháme, pokud jsme přívěšek zakoupili.
4. Přívěšek položíme na papír a posypeme jej vybranou barvou smaltovacího prášku. Barvy můžeme libovolně kombinovat, ale je dobré vždy zbytky prášku z papíru smést zpět do tubičky, abychom neměli zbytečné ztráty. Pokud v barvě není sítko, nahradíme jej kouskem staré silonky, kterou přetáhneme přes hrdlo tubičky.

Obrázek 92 - posypávání smaltovacím práškem

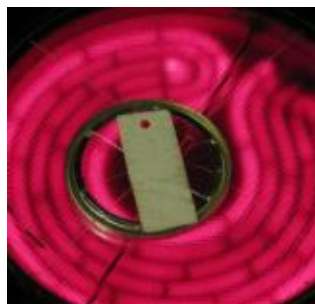
(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

5. Opatrně přívěšek přesuneme na podložku a umístíme na plotýnku rozehrátou na maximum. Až se změní celý povrch přívěšku z matného na lesklý, sundáme jej z plotýnky pomocí kleští a necháme vychladnout.

Obrázek 93 - zahřívání na plotýnce

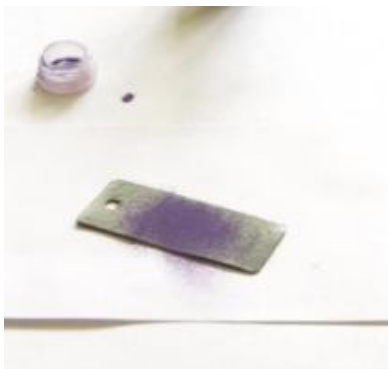
(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

6. Na vychladlý přívěšek nasypeme další barvu a pomocí párátko nakreslíme různé tvary dle fantazie. Dáme znovu zapéct.

Obrázek 94 - druhá vrstva posypu smaltovacím práškem

(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

Obrázek 95 - květina nakreslená do smaltovacího prášku

(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

7. Hotový přívěšek můžeme zavěsit na lanko či řetízek a nosit např. jako náhrdelník či přívěšek na klíče. (<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

Obrázek 96 - smaltovaný přívěšek

(<http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>)

4.5.2 NÁRAMEK ZE SPÍNACÍCH ŠPENDLÍKŮ

Vyučovací cíl: Rozvoj jemné motoriky.

Doporučené zařazení: 2. – 3. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: spínací špendlíky, korálky (rokajl na špendlíky, větší korálky mezi špendlíky), elastická nit (tloušťka 0,5 mm), nůžky, kleště, vteřinové lepidlo

Hodnocení: Správnost navlékání špendlíků a jejich uzavírání proti otevření.

Postup:

1. Na spínací špendlíky navlékneme rokajl dle vlastní fantazie nebo podle předem připraveného vzoru. Každý navlečený špendlík zajistíme proti rozepnutí zamáčknutím kleštěmi.
2. Pro náramek dlouhý 16 cm si ustříhneme dvě nitě o délce cca 35 cm. Na koncích nití připevníme korálky jako zarážky. Na jednu nit vždy navlékáme očka špendlíků a na druhou uzávěry špendlíků.

Obrázek 97 - navlékání spínacích špendlíků

3. Střídavě navlékáme špendlík a větší korálek dokud není náramek dostatečně dlouhý.

Obrázek 98 - pás ze spínacích špendlíků a korálek

4. Odstraníme korálky sloužící jako zářky a nitě zauzlujeme. Pro jistotu uzlíky zakápneme vteřinovým lepidlem.

Obrázek 99 - náramek ze spínacích špendlíků

4.5.3 KORKOVÉ PROSTÍRÁNÍ

Vyučovací cíl: Uvědomění si funkce prostírání.

Doporučené zařazení: 2. – 3. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: korková deska, plstěná látka - oranžová, papír na pečení, akrylové barvy – oranžová, zelená, čtvrtka, nůžky, pravítko, černý fix, štětec, disperzní lepidlo – Herkules, akrylový lak, kobercový nůž

Hodnocení: Dodržení pracovního postupu.

Postup:

1. Z korkové podložky pomocí kobercového nože a pravítka vyřízneme obdélník libovolných rozměrů.

Obrázek 100 - výřez z korkové podložky

Lorenz (1998)

2. Na papír na pečení obkreslíme předlohu.² Pečící papír položíme na čtvrtku a motiv obkreslíme. Doprostřed obrázku uděláme nůžkami otvor a vnitřek vystříháme.

Obrázek 101 - stříhání šablony

Lorenz (1998)

3. Ze čtvrtky vystříháme zoubkovanou šablonu, která by měla být stejně dlouhá jako delší strana podložky. Černým fixem obtáhneme šablonu a vnitřek vybarvíme.

Obrázek 102 - kresba zoubkované šablony

Lorenz (1998)

² Příloha č. 2

4. První mrkev vymalujeme doprostřed podložky. Vždy počkáme, až mrkev uschne a poté namalujeme další.

Obrázek 103 - vybarvování šablony

Lorenz (1998)

5. Aby vzory déle vydržely, potřeme povrch podložky disperzním lepidlem.

Obrázek 104 - potírání lepidlem

Lorenz (1998)

6. Z plstěné látky vystříhneme obdélník stejných rozměrů jako má korková podložka. Vystřižený obdélník nalepíme na zadní část korkového prostírání.
Lorenz (1998)

Obrázek 105 - lepení plstěné podložky

Lorenz (1998)

4.5.4 TAVENÉ NÁUŠNICE

Vyučovací cíl: Seznámení s netradičním využitím tavné pistole.

Doporučené zařazení: 3. – 5. třída

Materiál, nástroje, nářadí a pomůcky: tavná pistole, laky na nehty, spojovací kroužky, kleště s plochými čelistmi, skleněná podložka

Hodnocení: Originalita výrobku. Dodržování bezpečnosti práce.

Postup:

1. Nahřejeme si tavnou pistoli a na skleněné destičce vytvoříme dle vlastní fantazie určitý ornament nebo konkrétní obrázek. V horní části našeho díla vytvoříme očko na zavěšení náušnicového háčku.

Obrázek 106 - srdce tvořené tavnou pistolí

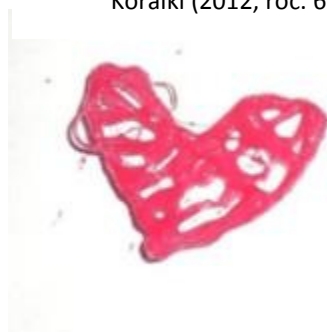
Korálki (2012, roč. 6)

2. Po zatuhnutí natřeme výrobek lakem na nehty. Necháme zaschnout cca 10 minut a výrobek natřeme i z druhé strany.

Obrázek 107 - nalakované srdce

Korálki (2012, roč. 6)

3. Pomocí kleští rozevřeme spojovací kroužek, na který navlékneme náušnicový háček. Kroužek umístíme do očka našeho výrobku a uzavřeme jej kleštěmi. Stejným způsobem vytvoříme i druhou náušnici. Korálki (2012, roč. 6)

Obrázek 108 - tavené náušnice

Korálki (2012, roč. 6)

5 REALIZACE 5 PRACOVNÍCH NÁMĚTŮ

Realizace všech 5 pracovních námětů probíhala v základní škole Tyršova v Černicích, kde jsem absolvovala souvislou praxi v 1. ročníku. Tato škola se řídí vzdělávacím programem Začít spolu.

V 1. a 2. ročníku jsou žáci hodnoceni slovně. Do Žákovských deníků pak za své výkony dostávají razítka či samolepky jako motivaci. Ve 3. ročníku je výběr hodnocení na rodičích. Známkování pak probíhá ve 4. a 5. ročníku a vysvědčení je kromě známek doplněno o krátké slovní hodnocení.

Výběr pracovního námětu si zvolila každá paní učitelka sama. Volba většinou probíhala tak, aby pracovní námět souvisel s probíraným učivem v jiném předmětu. Návody jsem poté upravovala na míru dle věku a zkušenosti žáků. Nákup potřebného materiálu jsem prováděla pro každou třídu sama a byl hrazen z třídního fondu.

5.1 ŽELVA

Ročník: 1.

Počet dětí: 21

Hodnocení: samolepka do Žákovského deníku

Realizace toho pracovního námětu probíhala ve třídě, kde jsem absolvovala svou praxi. S paní učitelkou jsem se dohodla, že jednotlivé části želvy obkreslím pro každého žáka, aby měli dostatek času na stříhání a lepení. Žáci si z domova přinesli látku a krabičku od taveného sýru.

Na začátku hodiny jsme se s žáky posadili na koberec do kruhu. Vysvětlila jsem jim pokyny pro tvorbu želvy a upozornila na bezpečnost při práci s nůžkami. Při tvorbě žákům pomáhala nejen paní učitelka a já, ale také paní družinářka, která paní učitelce vypomáhá při různých hodinách. Každý žák si obkreslil krabičku na látku, vystříhнул obrys z látky a nalepil na krabičku. Poté si vzal 4 nohy, 1 ocas a 1 hlavu, které vybarvil a nalepil. Při lepení vznikl problém. Žáci používali tuhé lepidlo, které ne vždy dokázalo udržet části želvy u krabičky. Komu padaly části želvy, jsme je připevnily lepicí páskou. Hotovou želvu odnesli žáci paní učitelce, která je oboustrannou lepicí páskou umístila na výstavu ve třídě.³

³ Příloha č. 3

S žáky jsme si poté sedli do kruhu. Ptala jsem se, komu se práce líbila a co jim dělalo problémy. Všem žákům se práce líbila a jako největší problém označili lepení částí těla želvy a občas stříhání látky. Každý žák, který vyrobil želvu, dostal do Žákovského deníku samolepku.

5.2 VÁNOČNÍ OZDOBY Z DRÁTU

Ročník: 1.

Počet dětí: 23

Hodnocení: samolepka do Žákovského deníku

Uskutečnění tohoto pracovního námětu probíhalo ve stejné třídě jako u 1. realizovaného námětu. Paní učitelka si zvolila tento námět s tím, že ozdoba bude ve tvaru srdce. Výrobek pak bude později využit jako dárek pro maminky ke Dni matek. Každému žákovi jsem vyrobila z hliníkového drátu srdce.

Na začátku hodiny jsme se s žáky posadili na koberec do kruhu. Vysvětlila jsem jim jak obmotávat srdce a upozornila na bezpečnost při práci s drátem. Při tvorbě kromě mě pomáhala žákům paní učitelka a paní družinářka. Každý žák si vybral srdce (3 barvy) a sedl si na své místo. Žáky jsme pak obcházely a každému dle jeho výběru nasypaly do mističky korálky.⁴ Pokud žákovi došel drát, uštípla a navázala jsem mu nový. Hotové srdce jsme pak dali do celofánového pytlíčku a přelepili samolepkou se žákovým jménem.⁵ Při práci se žáci velmi snažili. Podle mého názoru hlavně proto, že se jednalo o dárek pro maminku.

S žáky jsme si poté sedli do kruhu. Ptala jsem se jich, jak se jim práce líbila, co jim nešlo a co by doporučili kamarádům. Většinou žáků se práce líbila. Problémem pro ně bylo jak udělat to, aby korálek držel na místě. Načež někteří žáci doporučili přidržet si korálek prsty a hodně utahovat drátek. Každý žák, který obmotal srdce, dostal do Žákovského deníku samolepku.

⁴ Příloha č. 4

⁵ Příloha č. 5

5.3 PTÁČE Z BAMBULÍ

Ročník: 2.

Počet dětí: 5

Hodnocení: samolepka do Žákovského deníku

Paní učitelka si zvolila tento námět, protože žáci se budou učit o hračce. Dohodly jsme se, že si vytvoří pouze jednu bambuli, na kterou nalepí plastové oči. Takto vytvořenou bambuli nazýváme Bambuláček. Týden před tvorbou jsem žákům přinesla do třídy hotového Bambuláčka, abych je motivovala a informovala, že si na příští hodinu předmětu Svět práce přinesou vlnu. Pro každého žáka jsem narýsovala dvě šablony mezikruží.

Jelikož bylo spoustu žáků nemocných, zůstalo ve třídě z 15 žáků pouze 5. Při práci žákům kromě mě pomáhala paní učitelka a slečna, která zde absolvovala asistentickou praxi. Pro práci jsme si dali dva stoly k sobě a pracovali na jedné pracovní ploše. Žáci si nejdřív vystřihli šablony a poté jsem jim vysvětlila způsob obmotávání. Žák si ustříhl kus vlny, uzlíkem navázal na šablonu.⁶ Poté uzlíkem navazoval na předchozí vlnu. Největší problém žákům dělalo vytváření uzlíků. V takto malém počtu však nebyl problém jim to vysvětlit. Když byla šablona dostatečně obmotaná rozstříhl žák vlnu s mojí pomocí. Kouskem vlny spojil k sobě a sundal šablonu. Pomocí lepidla Herkules pak nalepil oči.⁷

Na konci hodiny jsme si pak s žáky povídali o tom, jak se jim práce dařila. Každý žák, který vytvořil bambulku, dostal do Žákovského deníku samolepku.

5.4 ŠKROBOVÉ VAJÍČKO

Ročník: 3.

Počet dětí: 23

Hodnocení: samolepka do Žákovského deníku

Paní učitelka právě probírala v Objevech téma Vesmír a tak si vybrala tento námět, protože jí hotový výrobek tvarově připomínal planetu.

⁶ Příloha č. 6

⁷ Příloha č. 7

Žákům jsem na začátku hodiny napsala na tabuli, že si mají připravit igelit, kelímek, nůžky a štětec. Paní učitelka mě představila a vysvětlila, co s nimi dnes budu tvořit a proč. Žáci seděli v lavicích a já jsem jim vysvětlila postup. Zdůraznila jsem, že je důležité si poslechnout, zda balónek neuchází. Poté měli prostor na dotazy. Paní učitelka poté pustila hudbu. Žáci jsou na to zvyklí a ví, že musí být hudba stále slyšet. To je vede k tišení hlasu. Zároveň hudba vytváří příjemnou pracovní atmosféru. Každý si poté vzal jedno klubko vlny, nastříhal si několik nití a klubko vrátil. Já mezitím do kelímků rozlévala tekutý škrob. Pokud žákovi škrob došel, požádal mě o doplnění. Když měl žák dostatek nití, nafoukl si balónek a požádal kamaráda o zavázání. Při této činnosti byla nejvíce potřeba moje pomoc. Samotné omotávání už většině problémy nedělalo.⁸ Jakmile byl balónek dostatečně obmotaný pověsila jsem ho na šňůru. Druhý den ráno žáci s paní učitelkou balónek propíchnuli a zhodnotili, jak se jim pracovalo. Propichování a hodnocení jsem se neúčastnila, protože jsem vyučovala v 1. třídě.

Žáci ukazovali palcem a ukazováčkem, jak moc náročná práce pro ně byla. Většinou pro ně byla práce středně náročná. Poté hovořili o svých pocitech. Nejzvláštnějším pocitem pro ně bylo to, že se jim na ruku vytvořily varhánky. Na závěr zvedli planetu a představovali si, že se vznáší.⁹ Každý žák, který vytvořil planetu, dostal do Žákovského deníku samolepku.

5.5 OMOTÁVANÉ VAJÍČKO

Ročník: 5.

Počet dětí: 24

Hodnocení: známkou

Protože se blížily Velikonoce, zvolila paní učitelka tento námět. Každý žák si přinesl z domova vlnu nebo bavlnku.

Na začátku hodiny mě paní učitelka představila žákům. Žáci seděli v lavicích a já jim vysvětlila postup. Jestli bude vajíčko jednobarevné nebo pruhované jsem nechala na žácích. Poté jsem každému nalila do kelímku lepidlo Herkules. Nejvíce žáci potřebovali

⁸ Příloha č. 8

⁹ Příloha č. 9

moji pomoc při vytváření počáteční spirály.¹⁰ Někteří začali obmotávat od středu a poté se jim hůře pracovalo, jak se vajíčko zužovalo. Když práci nestihli, vzali si vajíčko domů. Někteří žáci nechali obmotanou část jako čepičku a domalovali fixy obličej.¹¹

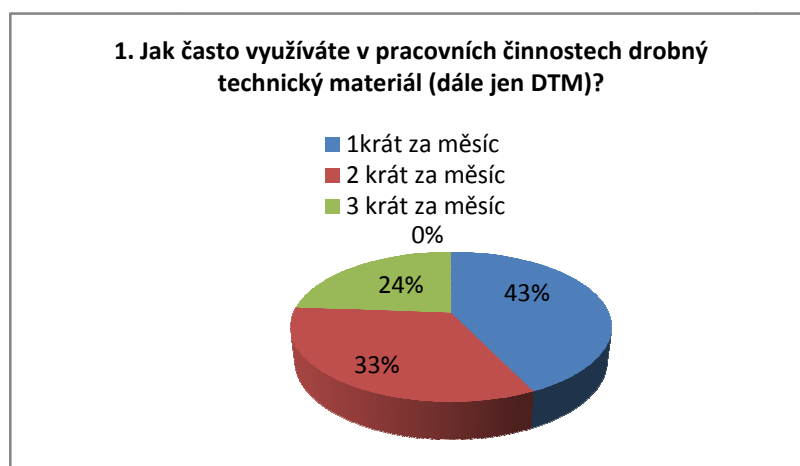
Hodnocení prováděla paní učitelka sama prostřednictvím známek. S žáky má domluveno, že aby dostali 3, musí projevít alespoň snahu. Horší známky než 3 jinak dětem nedává.

¹⁰ Příloha č. 10

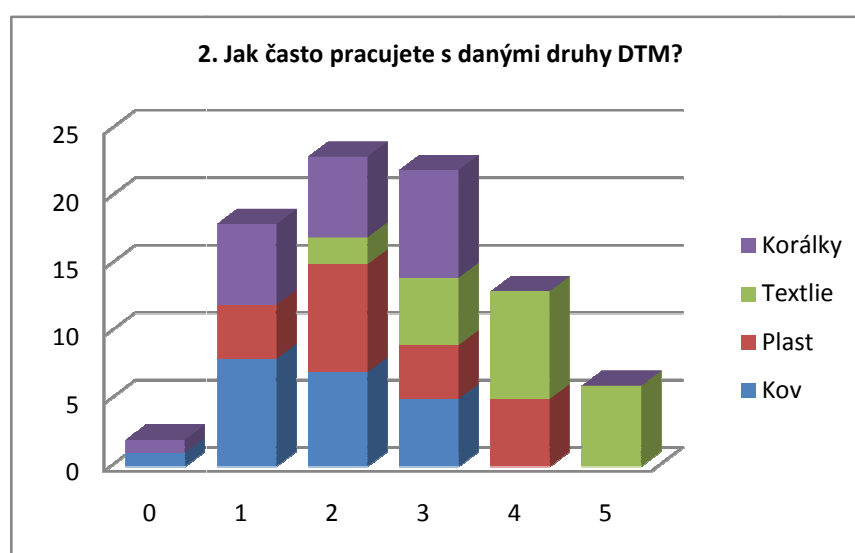
¹¹ Příloha č. 11

6 PRŮZKUM

Můj průzkum je založen na dotazníkové metodě.¹² Třiceti učitelům jsem předložila dotazníky, z čehož vyplněných se mi vrátilo 21. Na základě otázek položených v dotazníku jsem chtěla zjistit především jak často a s jakým DTM žáci pracují. Dále například jaké nástroje, nářadí a techniky přitom využívají.

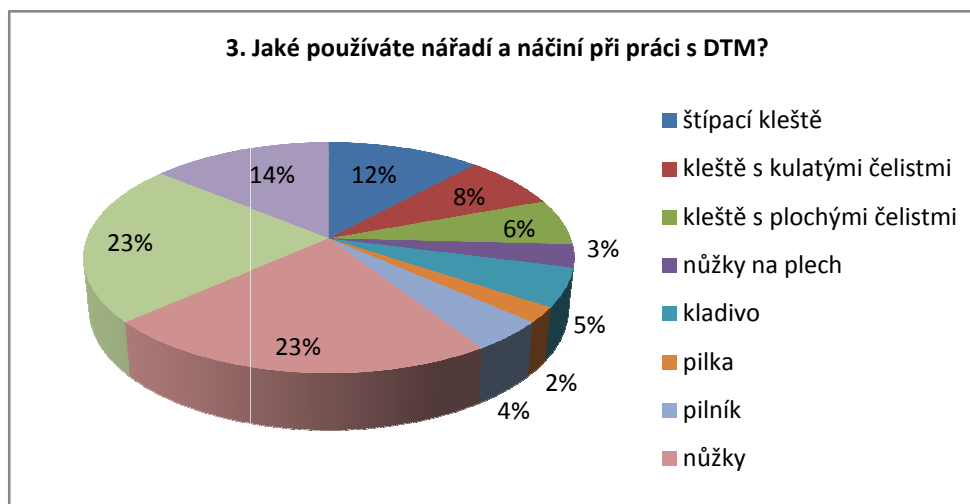
Učitelé zařazují práci s DTM nejčastěji 1krát za měsíc. O něco méně učitelů pak 2 krát za měsíc. Dle mého názoru je tato četnost vyhovující neboť učitelé musí do výuky zařadit i práci s jiným materiálem.

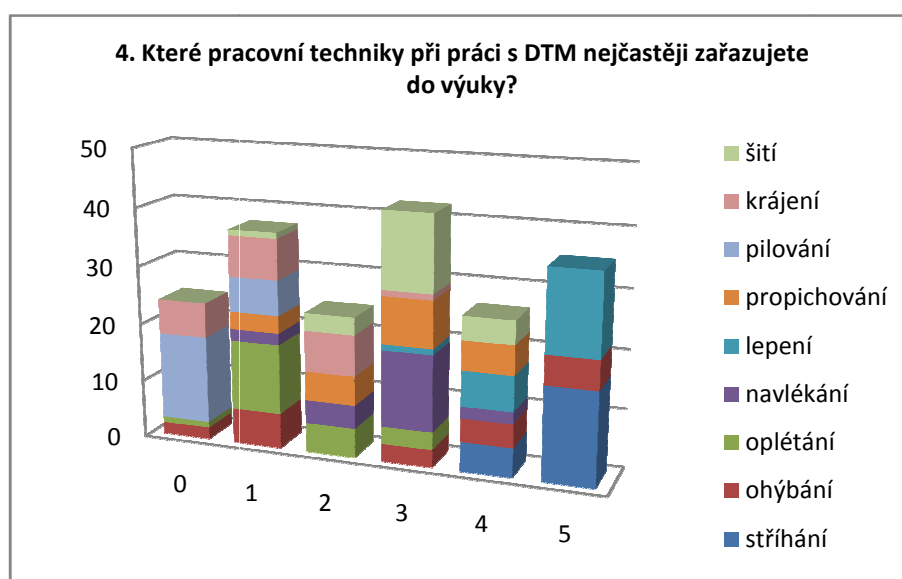
Za nejméně využívaný materiál označili učitelé kov. Myslím, že i v současné době kov najde uplatnění. Především ve formě drátků při výrobě šperků. Využití korálek se

¹² Příloha č. 12

pohybuje okolo průměru až podprůměru. Soudím, že je tomu tak díky stále vzrůstající oblibě korálků a neustálému přibývání nových technik. Podle mých očekávání jsou plasty a textilie nejvyužívanější. Nejspíše pro jejich cenu a snadnou dostupnost.

Volba preferovaného materiálu v otázce č. 2 se samozřejmě projevila v používaném nářadí a náčiní. Nejpoužívanější nářadím jsou nůžky a jehla, které žáci využijí hlavně při práci s textílem. Tavná pistole se umístila na 3. místě. Díky rozhovorům s několika učiteli jsem však zjistila, že ji sice uvedli do dotazníků, ale používají jen samotní učitelé. Na nejnižších příčkách se umístil pilník, nůžky na plech a pilka.

V návaznosti na nejméně využívaný nástroj (pilník) se pilování ukázalo jako téměř nezařazovaná činnost do výuky. Na nižších příčkách se také umístilo krájení a oplétání.

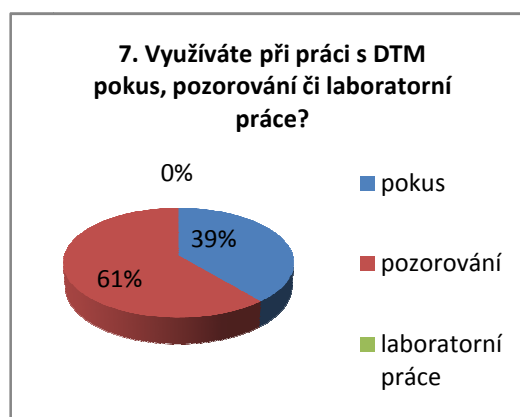
Navlékání, šití, ohýbání a propichování je zařazováno do výuky průměrně. Nejvíce žáci provádějí stříhání a lepení. I tato volba má souvislost s intenzitou používání nástrojů, neboť nůžky byly v otázce č. 3 zvoleny za nejpoužívanější nástroj.

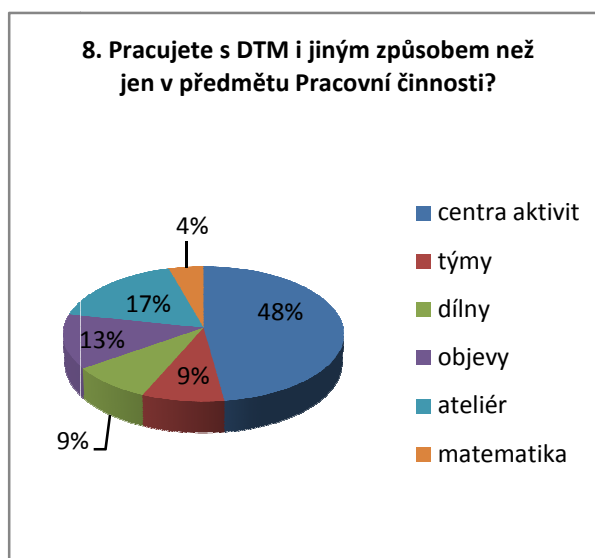
Z výzkumu jasně vyplynulo, že 86 % učitelů upozorňuje žáky při každé hodině na bezpečnost a hygienu. Zbývajících 14 % učitelů upozorňuje žáky, pouze pokud si myslí, že je to nutné. K pravdivosti odpovědí na tuto otázku jsem trochu skeptická. Při absolvovaných praxích jsem měla možnost zjistit, že ne vždy na upozornění dochází.

Podíváme-li se na graf je jednoznačné, že žáci dotazovaných učitelů pracují vždy ve své lavici. Několik učitelů ještě připsalo, že žák také pracuje v týmu nebo centrech aktivit. Ze zkušeností však vím, že i tady práce probíhá v lavicích, i když nesedí každý žák v té své.

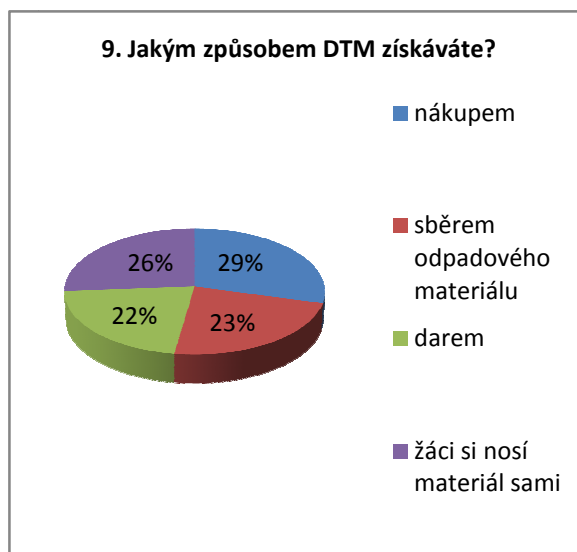

Jako nejčastěji využívanou metodu zvolili učitelé metodu pozorování. Pro žáky je velice důležité neboť nejdřív musí pozorovat učitele, jak se výrobek vytváří. Pokus se s 39 % umístil na druhém místě. Tato metoda bývá pro žáka zábavná a přitom si toho díky prožitku hodně zapamatuje. Laboratorní práce dotazovaní učitelé nevyužívají. Soudím, že se jim tato metoda zdá příliš náročná pro 1. stupeň.

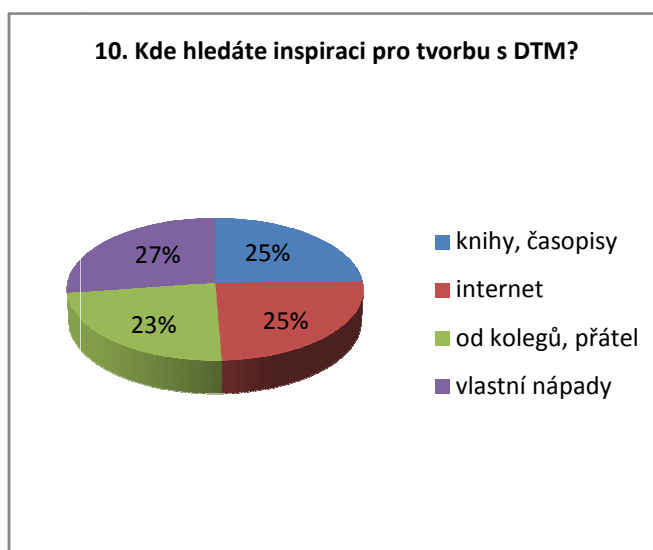

Na tuto otázku odpovědělo 11 učitelů. Jelikož dotazník obdržely dvě školy s programem Začít spolu, nepřekvapilo mě že, jsou zde ve velké míře zastoupena centra aktivit. Myslím, že DTM do výuky objevů a ateliéru zařazuje více procent učitelů, ale nevzpomněli na to. Stejně tak dílny jistě probíhají na více školách.¹³

¹³ Dílny se organizují tak, že každý žák z 1. stupně si zvolí jedno pracoviště, kde se vyučuje jedna technika. Každé pracoviště je vedeno učitelem. Obvykle se uskutečňují Vánoční či Velikonoční dílny.

Nejčastěji učitelé uváděli všechny čtyři možnosti. Každý učitel se snaží získat materiál, kde se dá. Avšak nejvíce užívaným způsobem se stal nákup. K nákupu se využívá většinou třídní fond.

Stejně jako u otázky č. 9 byly odpovědi vyrovnané. Učitelé se snaží být kreativní a hledají tak z různých zdrojů. Z grafu vidíme, že nejvíce si učitelé vymýšlejí vlastní nápady.

6.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Z výzkumu vyplynulo, že učitelé DTM do výuky zařazují 1 – 2 krát týdně. Jak jsem již zmínila, tato četnost mi připadá vyhovující. Nejméně využívaným materiálem se stal kov, což se samozřejmě muselo projevit i v používaném nářadí, náčiní a pracovních

technikách. Proto mě dále nepřekvapilo, že pilování se prakticky nezařazuje do výuky a nástroje jako jsou pilník, nůžky na plech a pilka učitelé téměř nepoužívají. Naproti tomu jako oblíbený materiál se ukázala textilie a plasty. Stejně jako u nejméně využívaného materiálu i tady se potvrdila návaznost na používané nářadí, náčiní a zařazované techniky. Nůžky, jehla, stříhání a lepení jsou tak nedílnou součástí práce s DTM. Mě osobně zajímalo, jak často učitelé zařazují do výuky práci s korálky. Výsledek mě mile překvapil. Přestože se hodnoty objevují okolo průměru, myslím, že učitelé s tímto materiálem začínají pracovat stále častěji. Výzkum také prokázal, že 86 % učitelů upozorňuje na bezpečnost a hygienu vždy. Dále potvrdil mojí domněnku, že výuka probíhá nejčastěji v lavicích. Myslím, že specializovanou místnost učitelé využívají spíše na 2. stupni. Jako poměrně hojně využívaná metoda se ukázalo pozorování a o trochu méně využívaný pokus. Milým překvapením pro mě bylo, že učitelé pracují s DTM i v jiných předmětech a při různých akcích. Mezi tyto akce patří například dílny. U škol, kde se řídí programem Začít spolu, jsou to především centra aktivit nebo také týmy. Další využití našel DTM v předmětech jako je matematika, objevy či výtvarný ateliér. Vyhodnocením dvou posledních otázek jsem došla k tomu, že učitelé se snaží být kreativní a vymýšlet si své nápady sami. Stejně tak se snaží získávat materiál pro své žáky všemi dostupnými způsoby.

7 ZÁVĚR

Při tvorbě diplomové práce jsem si uvědomila, jak velké množství nápadů na práci s drobným technickým materiálem již existuje. Ne každý návod je však srozumitelný. Zaměřila jsem se proto ve své práci především na tvorbu návodů. Mým cílem bylo vytvořit jednoduché a výstižné návody. Nejprve jsem si však definovala, co je drobný technický materiál. Dále jaké úkony jsou s ním spojené a které nářadí, náčiní či pomůcky budou žáci při tvorbě potřebovat. Na základě těchto informací jsem vytvořila soubor pracovních námětů. Nejdůležitější úkol však stále zůstává na učiteli samém. Motivovat žáky a zároveň jim vysvětlit postup. Sama jsem měla možnost aplikovat své návody v praxi. Žáci pracovali se zaujetím a z výrobků se těšili. Ráda bych i v budoucnu vedla žáky k tomu vytvářet vlastnoruční výrobky a prožívat přitom radost z práce.

8 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Rokajl	14
Obrázek 2 - Mačkané perle.....	14
Obrázek 3 – Ohňovky.....	14
Obrázek 4 – Millefiori	15
Obrázek 5 - Kočičí oči.....	15
Obrázek 6 - Voskové perly	15
Obrázek 7 - Vinuté perle	15
Obrázek 8 – Broušené.....	16
Obrázek 9 - Práskané perle.....	16
Obrázek 10 – Lakované.....	16
Obrázek 11 – Dřevěné	16
Obrázek 12 – Keramické	17
Obrázek 13 – Kovové	17
Obrázek 14 – Plastové	17
Obrázek 15 – Korálové.....	17
Obrázek 17 - Kameninové zlomky.....	18
Obrázek 18 - Skleněné zlomky.....	18
Obrázek 19 – Zažehlovací	18
Obrázek 16 – perleťové	18
Obrázek 20 - Křišťálové	19
Obrázek 21 – Hematitové	19
Obrázek 22 – Cloisonne	19
Obrázek 23 – Lávové.....	19
Obrázek 24 - Říční perly	20
Obrázek 25 – Šatonové.....	20
Obrázek 26 – Minerály	20
Obrázek 27 - tkací rám	30
Obrázek 28 - protažení koráleků jehlou	31
Obrázek 29 - vytlačení koráleků nad osnovu	31
Obrázek 30 - první řada písmene J	31
Obrázek 31 - náramek tkaný na stavu	31
Obrázek 32 - svíčka zdobená korálky.....	32
Obrázek 33 - navléknutý korálek na ketlovacím nýtu.....	33
Obrázek 34 - ketlovací očko	33
Obrázek 35 - uchopení ketlovacího nýtu.....	33
Obrázek 36 - náušnicový háček s řetízkem	34
Obrázek 37 - otevřené ketlovací očko	34
Obrázek 38 - ketlované náušnice.....	34
Obrázek 39 - uzlíkový náhrdelník	35
Obrázek 40 - hvězda ze zažehlovacích koráleků.....	35
Obrázek 41 - obtáčení drátkem.....	36
Obrázek 42 - zasunutí slabšího drátku.....	36
Obrázek 43 - clariska zakončená ketlovacími očky	37
Obrázek 44 - spojování clarisek	37

Obrázek 45 - náramek z clarisek	37
Obrázek 46 - náramek z paměťového drátu	38
Obrázek 47 - předloha	39
Obrázek 48 - vyplněné menší plochy	39
Obrázek 49 - korálkový obrázek motýla	39
Obrázek 50 - jednoduchá spirálka	40
Obrázek 51 - gizmo spirálka.....	41
Obrázek 52 - 5 otoček okolo lanka.....	41
Obrázek 53 - gizmo a korálek na lanku	41
Obrázek 54 - zamáčknutá kalota	41
Obrázek 55 - zamačkávací rokajl s kalotou.....	41
Obrázek 56 - gizmo náhrdelník	42
Obrázek 57 - maska z vytlačovací fólie.....	42
Obrázek 58 - závěs z kalíšků od svíček.....	43
Obrázek 59 - alobalové postavičky	44
Obrázek 60 - prstýnek z drátu.....	44
Obrázek 61 - vánoční ozdoby z drátu	45
Obrázek 62 - díra vypálená špendlíkem	47
Obrázek 63 - opálené kolečko	47
Obrázek 64 - náušnicový háček s řetízkem	47
Obrázek 65 - rozevřený spojovací kroužek	48
Obrázek 66 - náušnice z plastových lahví	48
Obrázek 67 - had z víček od plastových lahví.....	48
Obrázek 68 – chobotnice	49
Obrázek 69 - 3 délky bužírek	50
Obrázek 70 - bužírky navlečené na drátku	50
Obrázek 71 - 1. lístek květiny.....	50
Obrázek 72 - tvarování lístků	51
Obrázek 73 - 2. patro květiny	51
Obrázek 74 - 3. patro květiny	51
Obrázek 75 - očko květiny.....	52
Obrázek 76 - postup při tvorbě uzlíku	53
Obrázek 77 - utahování uzlíků.....	53
Obrázek 78 - první řada náramku	53
Obrázek 79 - zakončení náramku	54
Obrázek 80 - bavlnkový náramek.....	54
Obrázek 81 - ptáče z bambulí	54
Obrázek 82 - napnuté triko	56
Obrázek 83 - žirafy vytvořené pomocí foukacích fixů.....	56
Obrázek 84 - šablona žirafy	56
Obrázek 85 - omotávané vajíčko	57
Obrázek 86 - škrobové vajíčko	57
Obrázek 87 – panenka	58
Obrázek 88 – hvězdička	59
Obrázek 89 – želva	60
Obrázek 90 - stříhání plechu.....	61

Obrázek 91 - broušení hran plechu.....	62
Obrázek 92 - posypávání smaltovacím práškem	62
Obrázek 93 - zahřívání na plotýnce	63
Obrázek 94 - druhá vrstva posypu smaltovacím práškem.....	63
Obrázek 95 - květina nakreslená do smaltovacího prášku	63
Obrázek 96 - smaltovaný přívěšek	64
Obrázek 97 - navlékání spínacích špendlíků	64
Obrázek 98 - pás ze spínacích špendlíků a korálků.....	65
Obrázek 99 - náramek ze spínacích špendlíků	65
Obrázek 100 - výřez z korkové podložky.....	66
Obrázek 101 - stříhání šablony	66
Obrázek 102 - kresba zoubkované šablony	66
Obrázek 103 - vybarvování šablony	67
Obrázek 104 - potírání lepidlem	67
Obrázek 105 - lepení plstěné podložky	67
Obrázek 106 - srdce tvořené tavnou pistolí	68
Obrázek 107 - nalakované srdce.....	68
Obrázek 108 - tavené náušnice	69

9 SEZNAM LITERATURY

ASENZO, M., ECHARRY, S. Mostacillas & cía. Buenos Aires: Practideas, 2004. ISBN 987-550-428-9.

DAY, CH. Wire jewellery – crocheted, knitted, twisted and beads. Londen: CICO Books, 2008. ISBN 978 1 906094 56 0.

FRANKOVÁ, Renata. *Využití drobného technického a přírodního materiálu v mateřské škole*. Olomouc, 2010. Dostupné z: <http://theses.cz/id/n13wns/84408-723989639.pdf>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce RNDr. Miroslav Janu, Ph.D.

HONZÍKOVÁ, J., BAJTOŠ, J. Didaktika pracovní výchovy na 1. stupni ZŠ. Plzeň: ZČU, 2004. ISBN 80-7043-255-1

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Kovy v pracovní výchově*. 1. vyd. Plzeň: Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola, 2006. 40 s. ISBN 80-7020-159-2.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Materiály pro pracovní činnosti na 1. stupni ZŠ*. 1. vyd. V Plzni: Západočeská univerzita, 2006, 115 s. ISBN 80-704-3453-8.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. *Lidové tradice v pracovní výchově*. Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola, 2005. ISBN 80-7020-148-7

JOËL, Sylvie. *Bambuláčci: zvířátka pro radost*. Vyd. 1. V Praze: Metafora, 2012, 30 s. Tvůrčí nápady pro volný čas - udělejte si sami. ISBN 978-80-7359-342-1.

Korálki: dvouměsíčník (nejen) o korálkování. Praha: Mgr. Šárka Jiřičná, 2012, roč. 6, č. 6. ISSN 1802-7512.

LORENZ, Joanna. *Kniha nápadů: zkuste to s námi: snadné a zábavné projekty pro děti*. Čestlice: Rebo, c1998, 256 s. ISBN 80-723-4003-4.

NOVÝ, Petr. *Jablonecká bižuterie*. Praha: Grada, 2008. Řemesla, tradice, technika. ISBN 978-80-247-2250-4.

Ó FARRELL, T. *Joyería artesanal*. Buenos Aires: Albatros, 2006. ISBN 950-24-1062-9

Elektronické zdroje

Bijoux Trend CZ s.r.o.: nové technologie kovové bižuterie. BIJOUX-TREND CZ S.R.O. [online]. 2008 [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>

Brydova: ..vše pro tvořivé... [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.brydova.cz/napady/tvoreni-s-nikou-/300-foukaci-fixy-na-textil->

Čermák: Pasířství. ČERMÁK PASÍŘSTVÍ S.R.O. [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.pasirstvi.cz/co-je-pasirstvi/t-296/>

Druhy korálek. *Korálky od A do Z: Korálky, taková malá štěstí - čím jsou drobnější a čím je jich víc, tím je to jejich štěstí větší* [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://barevny-svet-koralku.webnode.cz/druhy-koralku/>

Efig Web. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.efigweb.wz.cz/>

CHALOUPKOVÁ, Tereza. Kreativní inspirace nejen pro učitele -. ZŠ A MŠ LOUČANY. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://kreativni-inspirace.skola-loucany.cz/detail-inspirace/zelvicka-s-prekvapenim-2-226/>

I-creative.cz - omalovánky k vytisknutí a výtvarné nápady: tvořivé výtvarné techniky, omalovánky k vytisknutí, pracovní listy, nápady pro děti, inspirace pro rodiče a učitele. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.i-creative.cz/2007/11/28/bavlnkove-hvezdicky>

I-creative.cz - omalovánky k vytisknutí a výtvarné nápady: tvořivé výtvarné techniky, omalovánky k vytisknutí, pracovní listy, nápady pro děti, inspirace pro rodiče a učitele. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://www.i-creative.cz/2009/11/05/zazehlovaci-koralky/>

Korálový svět. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.koralkovysvet.com/koralky-navody/371/navod-na-vyrodu-clarisek>

Korálky Stoklasa: Zdarma pro každého návody, postupy a články o tvoření s korálky. Móda, šití, dekorace. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://koralky.stoklasa.cz/navody-gizmo-na-lanku>

Korálky Stoklasa: Zdarma pro každého návody, postupy a články o tvoření s korálky. Móda, šití, dekorace. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://koralky.stoklasa.cz/jak-na-voskovane-snury>

Korálky Stoklasa: Zdarma pro každého návody, postupy a články o tvoření s korálky. Móda, šití, dekorace. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://koralky.stoklasa.cz/smaltovani-navod-fotopostup>

Korálky Stoklasa: Zdarma pro každého návody, postupy a články o tvoření s korálky. Móda, šití, dekorace. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z: <http://koralky.stoklasa.cz/pametovy-drat-zakladni-navod>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami k 1. 9. 2010). [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126 s. [cit. 2013-03-01]. Dostupné z WWW:<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf>.

Rámcové vzdělávací programy. NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Národní ústav pro vzdělávání: školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků* [online]. © 2011–2013 [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://nuv.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

TV4: Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta Pedagogická, KATEDRA TĚLESNÉ A SPORTOVNÍ VÝCHOVY. [online]. [cit. 2013-02-28]. Dostupné z: <http://tv4.ktv-plzen.cz/semestralni-prace/kinesteticky-ucebni-styl.html>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-18]. Dostupné z: <http://www.vytvarka.eu/vanoce/svicka.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.vytvarka.eu/folie/masky.html>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.vytvarka.eu/folie/retezy.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.vytvarka.eu/folie/sochy.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.vytvarka.eu/pet/zatky.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z:
<http://www.vytvarka.eu/pet/chobot.htm>

Náramky přátelství. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z:
<http://www.naramkypratelstvi.cz/prvninaramek.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z:
<http://www.vytvarka.eu/velikonoce/omotavana.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z:
<http://www.vytvarka.eu/velikonoce/skrobaky.htm>

VÝTVARKA nejen pro děti. [online]. [cit. 2013-02-24]. Dostupné z:
<http://www.vytvarka.eu/ostatni/panenky.htm>

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DTM – drobný technický materiál

ŠVP – školní vzdělávací program

RVP – rámcový vzdělávací program

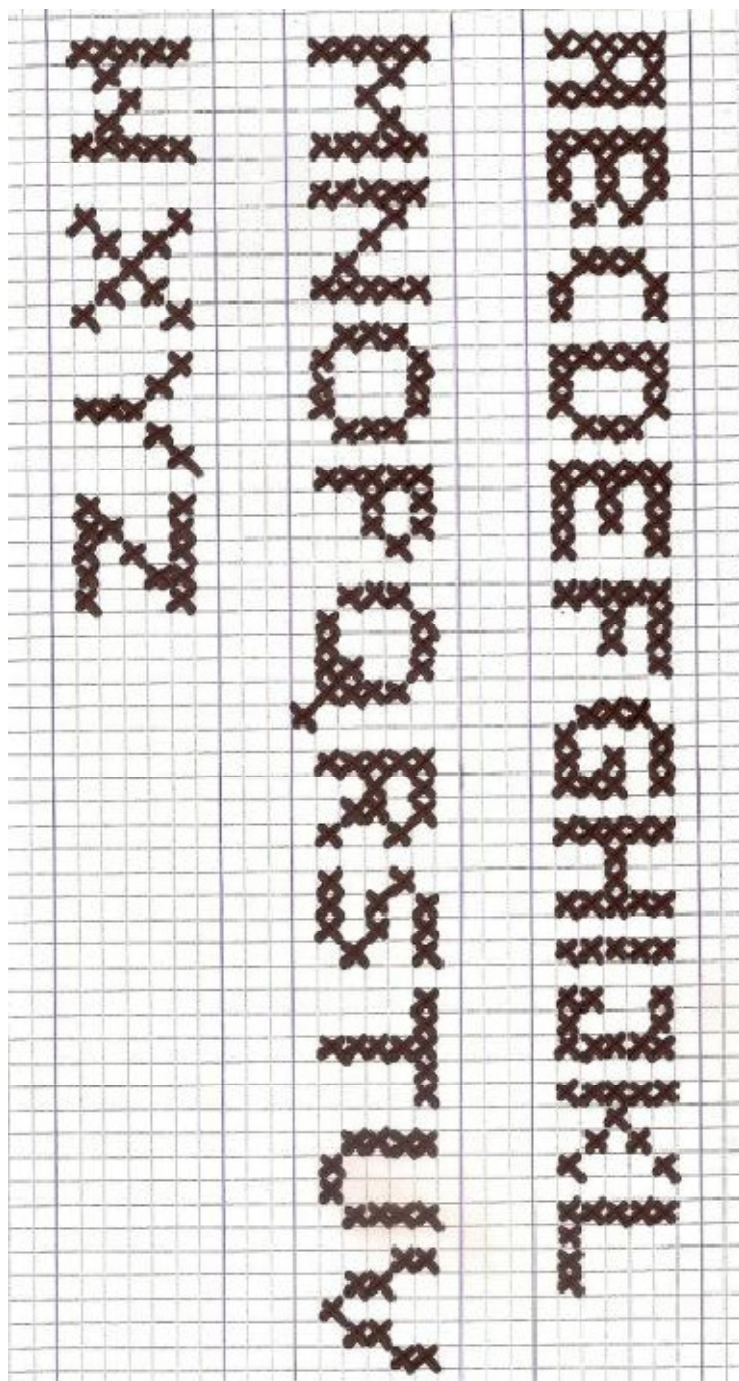
11 RESUMÉ

Účelem diplomové práce je pojednat o využití drobného technického materiálu v Pracovních činnostech. Teoretickou základnu tvoří definice tohoto materiálu a sním spojených technik, nářadí, náčiní a pomůcek. Dále práce popisuje historii výroby korálek v Čechách, výčet druhů a technik. Nejdůležitějším prvkem je soubor námětů pro práci s drobným technickým materiálem. Návodů jsou doplněny fotografiemi. V závěru své práce zkoumám pomocí dotazníkové metody, jak s drobným technickým materiálem pracují učitelé 1. stupně.

The point of this dissertation is to concern the utilization of small sized technical material within work activities. A definition of such material and definition of related techniques, tools, equipment and requisities, is the theoretical basis. It also describes the history of the beads production in Bohemia, list of different sorts of it and production techniques. The most important part of all is the list of suggestions for working with such small sized technical materials. Manuals are complemented with photographs. In the conclusion of my dissertation I explore, using the questionnaire method, how teachers of primary schools work with such materials during their lessons.

12 PŘÍLOHY

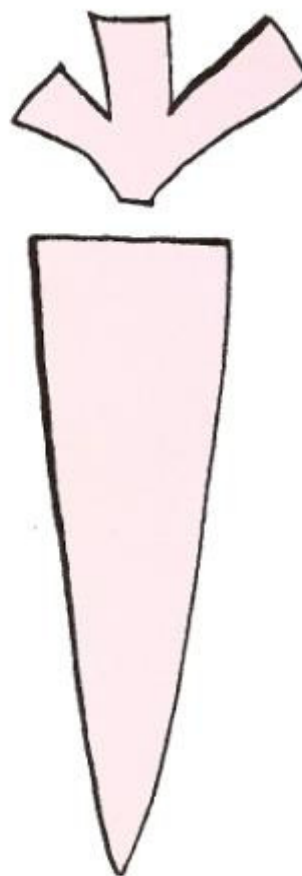
Příloha 1 - abeceda	II
Příloha 2 -šablona mrkve	III
Příloha 3 - želvy.....	III
Příloha 4 - oplétání drátem	III
Příloha 5 - srdce opletená drátem	III
Příloha 6 - oplétání šablony vlnou	IV
Příloha 7 - žáci s bambuláčky.....	IV
Příloha 8 - oplétání balónku vlnou	IV
Příloha 9 - žáci s planetami	IV
Příloha 10 - opletená vajíčka	IV
Příloha 11 - oplétání vajíčka vlnou.....	IV
Příloha 12 - dotazník	V

Příloha 3 - želvy

Příloha 2 - šablona mrkve

Příloha 5 - srdce opletená drátem

Příloha 4 - oplétání drátem

Příloha 7 - žáci s bambuláčky

Příloha 6 - oplétání šablony vlnou

Příloha 8 - oplétání balónku vlnou

Příloha 9 - žáci s planetami

Příloha 11 - oplétání vajíčka vlnou

Příloha 10 - opletená vajíčka

Příloha 12 - dotazník

Dotazník

Vážená paní učitelko / pane učiteli,

ráda bych Vás požádala o vyplnění tohoto dotazníku pro mou diplomovou práci na téma: „Využití drobného technického materiálu v pracovních činnostech na 1. st. ZŠ“. Pod pojmem pracovní činnosti mám na mysli činnost s jakýmkoli názvem ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Děkuji za ochotu. Jindrová Jana

1. Jak často využíváte v pracovních činnostech drobný technický materiál (dále jen DTM)?
 - a. 1krát za měsíc
 - b. 2krát za měsíc
 - c. 3krát za měsíc
 - d. 4krát za měsíc
2. Jak často pracujete s danými druhy DTM? U každého materiálu zakroužkujte některý z bodů 0 – 5.

0 = nepracuji

5 = pracuji nejčastěji

a.	kov – drátky, alobal, plech	0	1	2	3	4	5
b.	plast – fólie, bužírky, PET lahve	0	1	2	3	4	5
c.	textilie – odstřížky látek, nitě, vlna, plst	0	1	2	3	4	5
d.	korálky	0	1	2	3	4	5

3. Jaké používáte nářadí a náčiní při práci s DTM? Vybrané nářadí a náčiní zakroužkujte, popřípadě doplňte.
 - štípací kleště, kleště s kulatými čelistmi, kleště s plochými čelistmi, nůžky na plech, kladivo, pilka, pilník, nůžky, jehla, tavná pistole
 - další nářadí a náčiní:
4. Které pracovní techniky při práci s DTM nejčastěji zařazujete do výuky? U každé techniky zakroužkujte některý z bodů 0 – 5.

0 = nezařazuji

5 = zařazuji nejčastěji

a.	stříhání	0	1	2	3	4	5
b.	ohýbání	0	1	2	3	4	5
c.	oplétání	0	1	2	3	4	5
d.	navlékání	0	1	2	3	4	5
e.	lepení	0	1	2	3	4	5
f.	propichování	0	1	2	3	4	5

g. pilování	0	1	2	3	4	5
h. krájení	0	1	2	3	4	5
i. šití	0	1	2	3	4	5

5. Jak často upozorňujete žáky na bezpečnost a hygienu při práci s DTM?
- při každé hodině
 - pokud si myslím, že je to nutné
 - když si na to vzpomenu
 - nikdy
6. Na jakém místě probíhá práce s DTM?
- ve specializované učebně
 - každý žák pracuje ve své lavici
 - jiné:
7. Využíváte při práci s DTM pokus, pozorování či laboratorní práce? Počet zakroužkovaných odpovědí je libovolný.
- pokus
 - pozorování
 - laboratorní práce
8. Pracujete s DTM i jiným způsobem než jen v předmětu Pracovní činnosti? (např. centra aktivit)
-
9. Jakým způsobem DTM získáváte? Počet zakroužkovaných odpovědí je libovolný.
- nákupem
 - sběrem odpadového materiálu (kousky látek, nití atd.)
 - darem
 - žáci si nosí materiál sami
10. Kde hledáte inspiraci pro tvorbu s DTM? Počet zakroužkovaných odpovědí je libovolný.
- knihy, časopisy
 - internet
 - od kolegů, přátel
 - vlastní nápady